

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası İdare Merkezinden:

TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARAR İLE BAŞBAKANLIK HAZİNE VE DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI'NIN 91-32/5 SAYILI TEBLİĞİNE İLİŞKİN I-M SAYILI TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI GENELGESİ

(3.7.1991 tarih ve 20918 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.) TÜRK PARASI, DÖVİZ İLE KIYMETLİ MADEN, TAŞ VE EŞYALARA İLİŞKİN HÜKÜMLER

Konvertibl ve Non-Konvertibl Dövizler

Madde 1-Dövizle ilişkin işlemler Merkez Bankası'nca alım-satım konusu yapılan dövizler üzerinden yapılır. Bu dövizler aşağıda sayılmıştır.

ABD doları USD
Alman Markı DEM (I-A/H sayılı genelge ile değişik)
Kanada doları CAD
Danimarka kronu DKK
Fransız frangı FRF
Avusturya şilini ATS
Hollanda florini NLG
İsviçre frangı CHF
İsveç kronu SEK
İtalyan lireti ITL
Avusturalya doları AUD
Norveç kronu NOK
Belçika frangı BEC
İngiliz sterlini GBP
Kuveyt dinarı KWD
Suudi Arabistan riyali SAR
Japon yeni JPY
Fin markkası FIN
Avrupa Para Birimi ECU
İspanyol pezetası ESP (I-0 sayılı Genelgeyle eklenmiştir.)
Portekiz esküdosu PTE (I-A/Z sayılı Genelgeyle eklenmiştir.)
İrlanda lirası IEP (I-A/Z sayılı Genelgeyle eklenmiştir.)
Lüksemburg frangı LUF (I-A/Z sayılı Genelgeyle eklenmiştir.)

Madde 2- (I-A/H sayılı genelge ile değişik) Yukarıda sayılanlar dışında kalan döviz ve efektiflerin alım ve satımına ilişkin işlemler uluslararası piyasalardan alınacak verilere göre bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT' ve kıymetli maden aracı kuruluşlarınca serbestçe tesbit edilen kurlar üzerinden yapılır.

Madde 3- (I-A/H sayılı genelge ile değişik) Bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve kıymetli maden aracı kuruluşlarınca Türkiye'de yerleşik kişiler ile dışarıda yerleşik kişilere döviz satışı serbesttir.

Efektif Sevkiyatı

Madde 4- Bankaların yurtdışına efektif sevketmeleri serbesttir.

Döviz Kurları

Madde 5- (I-A/H sayılı Genelge ile değişik) Ticari ve gayriticari işlemlere ilişkin olarak yapılan döviz ve efektif alım-satım işlemlerinde uygulanacak döviz kurları bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve kıymetli maden aracı kuruluşlarınca piyasa kuralları dahilinde serbestçe belirlenir.

Ancak, bankalararası döviz piyasasında verilen Türk lirası alış ile satış kotasyonları arasındaki fark %3'ü geçemez.

Ticari ve gayriticari işlemlere döviz cinslerine göre uygulanan Türk lirası kurları ilgili kuruluşlarca günlük olarak Merkez Bankasına bildirilir.

Merkez Bankasınca her iş günü sonunda ilan edilecek günlük kurlar, uluslararası ve iç piyasalardaki gelişmeler dikkate alınarak serbetçe belirlenir.

Madde 6- (I- A/H sayılı genelge ile değişik) Bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve kıymetli maden aracı kuruluşları;

a-Kendilerine ibraz edilen dövizli natık çekler karşılığında bankacılık teamüllerine uygun olarak kısmen Türk parası ve kısmen efektif veya tamamen efektif ödemesinde bulunabilirler.

b-Efektif veya dövizli natık çekleri bankacılık teamüllerine uygun olarak aynı veya ayrı cins efektiflerle değiştirebilirler. Bankalar, özel finans kurumları ve PTT bunları döviz olarak da yurt dışına havale edebilir.

c-Efektifleri daha küçük veya daha büyük kupürlerle değiştirebilirler.

Madde 7- A)Döviz Pozisyon Yönetimine İlişkin Oranlar(I-A/H sayılı genelge ile değişik)

Bankalar ve özel finans kurumları döviz pozisyonu yönetimi sırasında aşağıda belirtilen oranlara uymak zorundadırlar.

Yetkili müesseseler, PTT ve kıymetli madenler aracı kuruluşlarının Döviz Pozisyonu Yönetimine ilişkin uymaları gereken esaslar Merkez Bankası'nca ayrıca belirlenir.

1-Likidite Oranı

Likidite oranı, bankalar ve özel finans kurumlarının döviz ve altın mevcutlarının döviz ve altın taahhütlerine bölünmesi suretiyle bulunur. Bu oran %10'dan aşağı olamaz. Likidite oranının hesaplanması sırasında kullanılacak olan döviz ve altın mevcutları ve döviz ve altın taahhütlerinin tanımı aşağıdadır.

Döviz ve Altın Mevcutları;

- Bankalar ve özel finans kurumlarının yurtdışı muhabirleri nezdinde cari hesap ve depo hesaplarında bulunan döviz mevcutları ile altın depo hesaplarında bulunan altın mevcutları ve döviz üzerinden düzenlenmiş kıymetli evrak portföyleri,

- Bankalar ve özel finans kurumlarının 32 sayılı Karar'da öngörülen standartlardaki işlenmiş veya işlenmemiş altın mevcutları,

- Bankalar ve özel finans kurumlarının yurtiçi muhabirleri nezdinde cari hesap, döviz tevdiat hesabı veya depo hesaplarında bulunan döviz mevcutları ile altın depo hesaplarında bulunan altın mevcutları,

- Bankalar ve özel finans kurumlarının Merkez Bankası nezdindeki hesaplarında bulunan döviz ve altın mevcutları (Bankaların vadeli döviz tevdiat ve vadeli altın depo hesapları için tesis edilen, döviz tevdiat ve altın depo munzam karşılıkları ile özel finans kurumlarının katılma hesapları için bloke edilen tutarlar hariç),

- Bankalar ve özel finans kurumlarının kasalarında bulunan efektif mevcutları,

- Bankalar ve özel finans kurumlarının Merkez Bankası bünyesinde kurulan Döviz ve Efektif Piyasalarında ve Bankalararası Para Piyasalarında işlem yapabilmek için Merkez Bankası'na teminat olarak tevdi ettikleri döviz depoları, uluslararası standartdaki altın, yabancı devlet veya hazine kuruluşlarınca çıkarılan bono ve tahviller,

- Hazine Müsteşarlığı'nca veya Hazine Müsteşarlığının garantisi ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca yurt içinde döviz üzerinden veya değeri döviz karşılığı Türk Lirası olarak belirlenerek çıkarılmış ve çıkarılacak menkul kıymetlerden, bankalar ve özel finans kurumlarının döviz mevcut ve alacakları toplamı kadar olanları, olarak belirlenmiştir.

Döviz ve Altın Taahhütleri;

- Vadesine üç ay kalan akreditif taahhütleri,

- Vadesine üç ay kalan ve vadesi geldiğinde ödenmesi bankalar ve özel finans kurumlarınca taahhüt edilen kabul poliçeleri,

- Vadesine üç ay kalan ve ihracatın gerçekleşmemesi halinde geri ödemesine bankalar ve özel finans kurumlarınca garanti verilen prefinansman kredi taahhütleri,

- Bankalar ve özel finans kurumlarının yurtiçi ve yurtdışından doğrudan sağladıkları ve ödemesini garanti ettikleri vadesine üç ay kalan diğer krediler ile aldıkları döviz depoları,

- Vadesiz döviz tevdiat hesapları ve döviz üzerinden açılan cari hesaplar,

- Vadesiz altın depo hesapları,

- Bankalar ve özel finans kurumlarının Merkez Bankası bünyesinde kurulan Döviz ve Efektif Piyasalarında yaptıkları işlemlerden dolayı ödeme yükümlülüğü altına girdikleri vadesine üç ay kalan döviz depoları, döviz kredileri ve diğer döviz taahhütleri,

olarak belirlenmiştir.

2- Döviz Pozisyon Oranı

Döviz pozisyon oranı, bankalar ve özel finans kurumlarının ABD doları, Alman markı, altın dahil diğer konvertibl paraların ABD dolar karşılıkları toplamı üzerinden her bir kategori itibarıyla ve ayrıca, bunların toplam ABD dolar karşılıkları üzerinden döviz ve altın mevcutları ile döviz ve altın alacakları toplamının döviz ve altın borçları toplamına bölünmesi suretiyle bulunur. Döviz pozisyon oranının hesaplanması sırasında kullanılacak olan döviz ve altın mevcut ve alacakları ile döviz ve altın borçlarının tanımı aşağıdadır.

Döviz ve Altın Mevcutları ve Alacakları;

- Bankalar ve özel finans kurumlarının yurtdışı muhabirleri nezdinde cari hesap ve depo hesaplarında bulunan döviz mevcutları ile altın depo hesaplarında bulunan altın mevcutları ve döviz üzerinden düzenlenmiş kıymetli evrak portföyleri,

- Bankalar ve özel finans kurumlarının yurtiçi muhabirleri nezdinde cari hesap ve döviz tevdiat hesabı, veya depo hesaplarında bulunan döviz mevcutları ile altın depo hesaplarında bulunan altın mevcutları,

- Bankalar ve özel finans kurumlarının Merkez Bankası nezdindeki hesaplarında bulunan döviz ve altın mevcutları (Bankaların döviz ve altın olarak tutulan toplam döviz tevdiat ve altın depo münzam karşılıkları ile özel finans kurumlarının cari ve katılma hesapları için bloke edilen tutarlar dahil),

- Bankalar ve özel finans kurumlarının kasalarında bulunan altın ve efektif mevcutları,

- Bankalar ve özel finans kurumlarınca yurtiçi veya yurtdışına açılan döviz kredileri toplamı,

- Bankalarca 95-32/13 sayılı Tebliğ'e göre açılan altın kredileri toplamı,

- Bankalar ve özel finans kurumlarınca Merkez Bankası bünyesinde kurulan Döviz ve Efektif Piyasalarında ve Bankalararası Para Piyasalarında işlem yapabilmek için Merkez Bankası'na teminat olarak tevdi ettikleri döviz depoları, efektif depoları, uluslararası standartdaki altın, yabancı devlet veya hazine kuruluşlarınca çıkarılan bono ve tahviller,

- Bankalar ve özel finans kurumlarının Döviz ve Efektif Piyasalarında yaptıkları işlemlerden dolayı adlarına diğer bankalar ve özel finans kurumlarında tesis ettikleri döviz depoları ve verdikleri döviz kredileri,

- Nitelikleri Merkez Bankası Genelgeleriyle belirlenen vadeli döviz alımları,

- İlgili mevzuat çerçevesinde bankalar ve özel finans kurumlarının, kendi döviz pozisyonlarından yurtdışına transfer edilmek suretiyle iktisap ettikleri yurtdışı iştirakleri,

Satın alınan çekler,

- Hazine Müsteşarlığı'nca doğrudan veya garantisi ile veya Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca yurt içinde çıkarılmış ve çıkarılacak döviz veya değeri döviz karşılığı Türk lirası olarak belirlenmiş menkul kıymetlerden bankalar ve özel finans kurumlarının döviz mevcut ve alacaklarının % 15'ine kadar olanları

olarak belirlenmiştir.

Döviz ve Altın Borçları;

- Bankalar nezdinde açılmış bulunan döviz tevdiat ve altın depo hesapları toplamı (Bankalararası döviz tevdiat ve altın depo hesapları dahil) ve özel finans kurumları nezdinde döviz olarak açılmış bulunan cari ve katılma hesapları toplamı (özel finans kurumları arası cari ve katılma hesapları dahil),

- Bankalar ve özel finans kurumlarınca yurtiçi ve yurtdışından ödemesi döviz olarak yapılmak üzere borçlu sıfatıyla sağlanan döviz kredileri toplamı,

- Bankalar ve özel finans kurumlarınca yurtdışından depo hesabı olarak sağlanmış fonlar,

- Bankalar ve özel finans kurumlarının Merkez Bankası bünyesinde kurulan Döviz ve Efektif Piyasalarında yaptıkları işlemlerden dolayı ödeme yükümlülüğü altına girdikleri döviz depoları, döviz kredileri ve diğer döviz taahhütleri,

- Nitelikleri Merkez Bankası Genelgeleri ile belirlenen vadeli döviz satımları,

- Ödenecek çekler,

- Ödenecek havaleler,

olarak belirlenmiştir.

- Her kategori için asgari % 75 azami % 115 olan döviz pozisyon oranı toplam ABD doları karşılıkları için asgari % 80 azami % 110'dur.

Ancak, akreditif taahhütleri, vadesine altı ay kalan ve vadesi geldiğinde ödenmesi bankalar ve özel finans kurumlarınca taahhüt edilen kabul poliçeleri, vadesine altı ay kalan ve ihracatın gerçekleşmemesi halinde geri ödemesine bankalar ve özel finans kurumlarınca garanti verilen prefinansman kredi taahhütleri toplamı, yukarıda belirtilen her kategori itibarıyla;

- ABD doları karşılığı 5 milyona kadar olan bankalar ve özel finans kurumları bu tür taahhütlerinin toplamı kadar,

- ABD doları karşılığı 5 milyon ile 25 milyon arasında olan bankalar ve özel finans kurumları 7,5 milyon ABD dolarına kadar,

- ABD doları karşılığı 25 milyon ile 50 milyon arasında olan bankalar ve özel finans kurumları 10 milyon ABD dolarına kadar,

- ABD doları karşılığı 50 milyondan fazla olan bankalar ve özel finans kurumları 12,5 milyon ABD dolarına kadar,

ilgili kategorideki döviz cinsinden olmak üzere ilave döviz varlığı bulundurabilirler.

Toplam ABD doları karşılığı için ilave limit tutarı her kategori için yukarıdaki esaslara göre tesbit edilen limitlerin toplamıdır.

Ayrıca, bankalar ve özel finans kurumları, yaptıkları zorunlu döviz ve efektif devirleri esas alınarak Merkez Bankası'nca belirlenecek tutarlarda ilave limite ek olarak döviz varlığı bulundurabilirler.

Bankalar ve özel finans kurumlarının yukarıda belirtilen esaslar çerçevesinde toplam ABD dolar karşılıkları için saptanan oranların dışında kalmaları halinde; noksan ve fazlalıkları için, ait olduğu haftanın son iş günü Merkez Bankası cari döviz alış kuru esas alınarak bulunan Türk lirası karşılığı üzerinden Merkez Bankası'nca kısa vadeli kredilere genel olarak uygulanan reeskont faiz oranının 2.0 kat sayı ile çarpımı sonucu bulunacak oranda haftalık cezai faiz uygulanır. Cezai faiz, ait olduğu haftayı takip eden haftanın ilk beş iş günü sonuna kadar Merkez Bankası'na yatırılacaktır.

B) Vadeli Döviz Alım-Satımı

(I-A/H sayılı genelge ile değişik) Bankalar ve kıymetli maden aracı kuruluşları Merkez Bankası'nca bildirilen vadeli açık pozisyon limitleri içinde kalmak şartıyla, vadeli döviz alım ve satımı yapabilirler. ((97/3 sayılı genelge ile değişik) Bankalar ve kıymetli maden aracı kuruluşları vadeli döviz alım ve satımı yapabilirler. (1.1.1998'de yürürlüğe girecek))

C) Muhabirlik İlişkileri

(I-A/H sayılı genelge ile değişik) Bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve kıymetli maden aracı kuruluşları yurtdışı muhabirleri nezdindeki hesaplarını ve her türlü muhabir ilişkilerini Merkez Bankası talimatında belirlenen esaslar dahilinde tesis ederler. Merkez Bankası'nca kabul edilmeyen yurtdışı bankalar nezdinde açılmış hesaplar ve mevcut muhabirlik ilişkisi ile her türlü döviz piyasası işlemleri Merkez Bankası'nın talimatında belirtilen esaslar doğrultusunda sona erdirilir.

D) Zorunlu Döviz ve Efektif Devirleri ve Satışları (I-A/H sayılı Genelge ile değişik)

(I-A/M sayılı Genelge ile değişik) Bankalar, özel finans kurumları ve PTT ihracat (Prefinansman ihracat bedeli olarak alış yapılan dövizler dahil) ve görünmeyen işlemlerden (Faiz gelirleri ve mahiyetlerine bakılmaksızın döviz tevdiat hesapları, cari hesaplar veya katılma hesaplarından Türk lirası karşılığı yapılan alışlar dahil) alışını yaptıkları döviz ve efektiflerin, %14 oranındaki kısmını, hesaba geçtiği tarihten itibaren takip eden ayın son iş gününe kadar Merkez Bankası'na devretmek ve buna ilaveten %4 oranındaki kısmını da hesaba geçtiği tarihten itibaren takip eden ayın son iş gününe kadar Merkez Bankası bünyesindeki döviz ve efektif piyasalarına satmak veya Merkez Bankası'na devretmek zorundadırlar. Bankalar nezdlerinde açılan altın depo hesaplarından Türk lirası olarak alışını yaptıkları altının %18'i oranında, devir tarihindeki ABD doları karşılığı tutarında zorunlu devir yaparlar. Altın depo hesapları ile ilgili devirlerinin tamamı, devir sürelerine uyulmak kaydıyla, istenirse Merkez Bankası bünyesindeki döviz ve efektif piyasalarında satış yapılarak gerçekleştirilebilir.

(I-A/M sayılı Genelge ile değişik) Yetkili müesseseler ve kıymetli maden aracı kuruluşları ise %18 oranında zorunlu döviz devri yaparlar.

(I-A/M sayılı Genelge ile değişik) Merkez Bankası bünyesindeki döviz ve efektif piyasalarına katılarak döviz ve efektife ilişkin işlemleri Merkez Bankası'nca belirlenen kurallara göre yapabilen yetkili müesseseler ve kıymetli maden aracı kuruluşları %18 oranındaki toplam döviz devirlerini aynı süreler içinde Merkez Bankası bünyesindeki döviz ve efektif piyasalarına satmak suretiyle yerine getirebilirler. Ancak, sözü edilen yetkili müesseseler ve kıymetli maden aracı kuruluşlarının yapacakları asgari döviz satışları aylık bir milyon ABD dolarından az olamaz. Merkez Bankası döviz ve efektif piyasalarında işlem yapamayan yetkili müesseseler ile

kiymetli maden aracı kuruluşları dilerlerse toplam döviz devirlerini, Merkez Bankası bünyesindeki döviz ve efektif piyasalarında işlem yapabilmeyen yetkili müesseseler, kiymetli maden aracı kuruluşları ve/veya Bankalar aracılığıyla bu piyasada döviz ve/veya efektif satmak suretiyle yerine getirebilirler.

Merkez Bankası'na yapılacak bildirim kabul edildiği hallerde bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve kiymetli maden aracı kuruluşları yukarıda belirtilen oranların üzerinde döviz devri ya da devir niteliğinde döviz satışı yapabilirler.

Bankalar veya özel finans kurumları, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın ihracata ilişkin 8. maddesinin (a) fıkrasında, fiili ihraç tarihinden itibaren 180 gün olarak belirlenen süre dışında getirilerek kendilerine satılan ihracat dövizlerinin tamamını, hesaba geçtiği tarihten itibaren takip eden ayın son işgününe kadar Merkez Bankası'na devretmek zorundadırlar.

Devir ve satış işlemi, dövizlerin fiilen Merkez Bankası hesaplarına alacak kaydı, efektiflerin ise, Merkez Bankası Şubelerine teslim edilmesi halinde tamamlanmış sayılır. Bu süre içinde devir ve satış gerçekleştirilmediği veya eksik yapıldığı takdirde, sonradan yapılacak devirlerde devir ve satışa konu döviz ve efektifler, devir ve satış işleminin yapılması gereken son işgününde Merkez Bankası'nca bankalararası işlemlere uygulanan zorunlu döviz alış kuru sabitleştirilmek suretiyle devir işlemine tabi tutulur. Fiili devrin yapıldığı tarihteki bankalararası zorunlu döviz alış kuru, sabitleştirilen kurdan düşük olduğu takdirde fiili devir tarihindeki kur uygulanır. Ayrıca, bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler ve kiymetli maden aracı kuruluşları devretmek ve satmakla yükümlü olup, süresi içinde devretmedikleri veya satmadıkları döviz tutarları için, devre ve satışa esas alınan döviz cinsi üzerinden yıllık % 3 oranında cezai faiz öderler.

Devirler ABD doları ve Alman markı üzerinden alış yapılan dövizler için kendi döviz cinsleri üzerinden veya ABD doları yerine Alman markı veya Alman markı yerine ABD doları üzerinden gerçekleştirilir. ABD doları yerine Alman markı veya Alman markı yerine ABD doları üzerinden devir yapıldığında, işlemin yapıldığı sırada Merkez Bankası tarafından ilan edilmiş bulunan çapraz kurlar uygulanır ve yapılan devir işleminin ABD doları veya Alman markı yerine yapılan bölümü işlem sırasında Merkez Bankası'na bildirilir.

Hollanda florini, İsviçre frangı, Fransız frangı ve İngiliz sterlini üzerinden alış yapılan dövizler için kendi döviz cinsleri üzerinden veya ABD doları veya Alman markı üzerinden devir yapılır. Bu döviz cinsleri dışında kalan yabancı paralar üzerinden yapılan alışlara ilişkin döviz devirleri ise ABD doları veya Alman markı cinsinden yapılır. Döviz satışları ise sadece ABD doları ve Alman markı üzerinden gerçekleştirilir. ABD doları ve Alman markı dışındaki dövizlerin ABD doları ve Alman markına çevrilmesinde, zorunlu devir ve satış yükümlülüğünün doğduğu ayın son iş gününde Merkez Bankası'nca uygulanan çapraz kurlar uygulanır. Efektif devirleri ve satışları, kesin alış yapılan efektif cinsinden yapılabileceği gibi döviz devirlerine uygulanan genel esaslar dahilinde ABD doları veya Alman markı cinsi efektifler üzerinden de gerçekleştirilebilir ve zorunlu döviz devirleri ve satışları yerine kabul edilmez.

E) Döviz Tevdiat ve Altın Depo Hesabı Munzam Karşılıkları (26.7.1996 tarihli cetvelden başlamak üzere yürürlüğe giren I-A/R sayılı Genelge ile kaldırılmıştır.)

Madde 8- (I-A/L sayılı Genelge ile değişik) Bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT, kiymetli maden aracı kuruluşları ve ilgili diğer kuruluşlar, Merkez Bankası'nca istenecek döviz, altın ve Türk lirası işlemlerine ilişkin her türlü istatistik bilgileri, Türk lirası banknot ithal ve ihracına ait bilgileri belirlenen sürelerde vermekle yükümlüdürler. Merkez Bankası, bu kuruluşlarda konuyla ilgili incelemeler yapmaya yetkilidir.

Hazine Müsteşarlığı(I-A/H sayılı Genelge ile değişik) nezdindeki borç kütüğüne kaydı gerekmeyen ancak, bir yıldan (365 gün) uzun vadeli olup yurtdışından sağlanan gayrinakdi krediler ile Türkiye'de yerleşik kişilerce yurtdışından sağlanıp yurtdışındaki işlerde kullanılan ve geri ödemelerinin bu işlerden elde edilecek döviz kazançlarından karşılanması asıl olan kredilerin gerçek ve tüzel kişiler bazında izlenebilmesi amacıyla sözkonusu kredilere ait bilgi formları kredi borçlularınca, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara ilişkin 91-32/5 Sayılı Tebliğin 42. maddesinde belirtilen bilgileri içerecek şekilde anlaşma tarihinden itibaren 30 gün içinde Merkez Bankası'na gönderilir.

İHRACATA İLİŞKİN HÜKÜMLER

Madde 9- (11 Ocak 1996 tarih ve 22520 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan I-A/N sayılı Genelge ile değişik)

İhracat bedelleri, uluslararası kurallar ile bankacılık teamüllerine ve satış akdinin hükümlerine göre yurda getirilir. Ödeme şekillerinde uyulması gereken esas ve usuller, Tebliğ ve Hazine Müsteşarlığı'nın talimatı ile Bankamıza tanınan yetki çerçevesinde bankalara ve özel finans kurumlarına hitaben düzenlenecek genelgeler ile belirlenir.

Söz konusu genelgelerin hükümleri Tebliğ hükmündedir.

Madde 10- (11 Ocak 1996 tarih ve 22520 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan I-A/N sayılı Genelge ile kaldırılmıştır.)

Madde 11- (11 Ocak 1996 tarih ve 22520 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan I-A/N sayılı Genelge ile kaldırılmıştır.)

Madde 12- 20 Kasım 1992 tarih ve 21411 sayılı R.G.'de yayımlanan T.C.Merkez Bankası I-T Sayılı Genelgesi ile kaldırılmıştır.

İTHALATA İLİŞKİN HÜKÜMLER

Madde 13- (I-T sayılı Genelge ile değişik) İthalat bedelleri, bankacılık teamüllerine, alıcı ve satıcı arasındaki anlaşmaya, bu konudaki genelge ve talimatımıza uygun olarak aşağıdaki esaslar çerçevesinde peşin, akreditifli, vesaik mukabili, mal mukabili, kabul kredili ve bağlı muamele veya takas ödeme şekillerine göre, ithalatçının aksine bir talimatı bulunmadığı takdirde, ithal müsaadesini düzenleyen bankaların veya özel finans kurumlarının kendi kaynaklarından, ilgililere ait döviz tevdiat hesaplarından karşılanmak suretiyle veya ihracat bedellerinden mahsuben Türk Parası veya döviz olarak ödenir.

İthalat bedellerinin Türk Parasıyla ödenmesinde Türk Parası Transfer Belgesi, döviz olarak ödenmesinde Döviz Satım Belgesi düzenlenir. İhracat bedellerinden mahsuben yapılacak ödemelerde alış kurları üzerinden fiktif Döviz Alım ve Satım (veya Türk Parası Transfer Belgesi) Belgesi düzenlenir.

Döviz tevdiat hesaplarından yapılan transferlerde döviz satım belgesi düzenlenmez.

Madde 14- (11 Ocak 1996 tarih ve 22520 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan I-A/N sayılı Genelge ile kaldırılmıştır.)

Madde 15- (11 Ocak 1996 tarih ve 22520 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan I-A/N sayılı Genelge ile kaldırılmıştır.)

Madde 16- (11 Ocak 1996 tarih ve 22520 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan I-A/N sayılı Genelge ile kaldırılmıştır.)

Madde 17- (11 Ocak 1996 tarih ve 22520 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan I-A/N sayılı Genelge ile kaldırılmıştır.)

Madde 18- (11 Ocak 1996 tarih ve 22520 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan I-A/N sayılı Genelge ile kaldırılmıştır.)

Madde 19- (11 Ocak 1996 tarih ve 22520 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan I-A/N sayılı Genelge ile kaldırılmıştır.)

GÖRÜNMEYEN İŞLEMLERE İLİŞKİN HÜKÜMLER

Madde 20- Türkiye'de yerleşik kişiler, dışarıda yerleşik kişiler için veya bunlar adına yurt içinde veya dışında yapmış oldukları tüm hizmet (müteahhitlik hizmetleri dahil) karşılığı dövizler ile dışarıda yerleşik kişiler nam ve hesabına yapılan gider karşılığı dövizleri serbestçe tasarruf edebilirler.

Madde 21- Türkiye'de yerleşik kişilerin dışarıda yerleşik kişilerden Türkiye'deki işleriyle ilgili olarak sağladıkları döviz tahsis edilebilecek veya Türk parası transferi suretiyle ödeme yapılabilecek hizmetler ve Görünmeyen İşlemlerle ilgili diğer ödemeler Madde 25'de açıklanmıştır.

Madde 22- 25. Maddede belirtilen gider kalemlerine göre farklılık göstermekle birlikte kıyasen benzerliği kabul edilebilecek talepleri Merkez Bankası değerlendirir ve sonuçlandırır.

Madde 23- Görünmeyen İşlemlerle ilgili döviz ve efektif satışları veya Türk parası transferleri ulusal ve uluslararası bankacılık prensipleri çerçevesinde bankalar ve özel finans kurumlarınca yapılır.

Madde 24- Görünmeyen İşlemlere ilişkin kati ve avans döviz satış işlemleri veya Türk parası transferleri, borcu gösteren fatura, proforma fatura ve gerekli diğer belgelere göre yapılır. Görünmeyen İşlemlerde uygulanacak limitler ve avans olarak yapılacak işlemlere ait esaslar Merkez Bankası'nca bankalar ve özel finans kurumlarına bildirilir.

Avans olarak yapılacak işlemlerde taahhütname alınır. Avans hesaplarını, ilgili fıkralarda belirtilen özellikler de dikkate alınmak suretiyle 6 ay ya da belirtilen süre içinde ya da İdare Merkezimiz ve Kambiyo Mercilerince verilen ek süreler içinde kapatmayanlara, yeniden avans işlemi yapılmaz ve avansın kapatılmadığı bu sürelerin bitimini izleyen 5 iş günü içinde ilgili Kambiyo Mercisine bildirilir.

Madde 25- Döviz ödemesini veya Türk parası transferini gerektiren hizmetler ve giderler.

Aşağıda belirtilen döviz transfer edilebilecek hizmetler ve giderler için Türk parası transferi suretiyle de ödeme yapılabilecektir.

A-TİCARET VE ENDÜSTRİ

A-1 Tamir ve Montaj

Tamir, montaj hizmetleri ile E-4 fıkrasına girmeyen developman, reproduksiyon, seslendirme gibi hizmetler.

A-2 İşleme Tabi Tutma, Tamamlama, Sözleşmeye Bağlı Fason İşler ve Benzer Nitelikli Diğer İşlemler

Boya, apre, emprime, temizleme, fason işçilik ve benzeri işler için geçici olarak ihraç edilen malların bu nedenle doğacak giderleri.

A-3 Teknik Yardım

Etüd, öğretim, uzmanlık, hakemlik, proje, revizyon, ekspertiz, tahlil ve benzeri hizmetler.

A-4 Taahhüt İşleri

Açılan uluslararası ihalelerden sonra, uzmanlaşmış yabancı firmalarca genellikle sabit fiyatlarla inşaatı veya bakımı yapılacak olan bina, yol, köprü, liman ve diğerlerine ait sözleşmeler gereğince ödenmesi gerekli tutarlar.

A-5 (I-A/H sayılı Genelge ile değişik) Telif Hakları, Fikri ve Sınai Mülkiyet ile Yönetim Anlaşmaları

a)Telif Hakları

- Bilimsel ve sanatsal eserlerin telif hakları ile gazete, dergi ve diğeryayın araçlarında yayımlanan fotoğraf, makale ve benzerlerine ilişkin ödemeler.

- Bilgi işlem makinalarında kullanılmak üzere Türkiye'de ithal edilen program ürünlerine ilişkin lisans ücretleri,

b)Fikri-Sınai Mülkiyet ve Yönetim Anlaşmaları

Hazine Müsteşarlığı, Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünce onaylanan lisans, know-how ve benzeri maddi haklara, lisansa bağlı teknik yardım anlaşmalarına ve yönetim anlaşmalarına ilişkin ödemeler.

c)Kredi Kartı Anlaşmaları

Hazine Müsteşarlığı'nın izni çerçevesinde yurt dışındaki kredi kartı kuruluşları ile yapılacak lisans ve temsilcilik sözleşmelerine ilişkin ödemeler.

A-6 Maaş ve Ücretler

Türkiye'de hizmete alınan yabancı uzman personel, işçi, artist ve gösteri gruplarına yapılan ödemeler.

A-7 Giderlere Katılma Payı

Hazine Müsteşarlığı, Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nün (I-A/H sayılı Genelge ile değişik) izni çerçevesinde, yabancı firma ve kuruluşların Türkiye'deki şube ve yan kuruluşlarının yurt dışındaki ana kurumlarına; Türkiye'deki ana kurumların, yabancı ülkelerdeki şube ve yan kuruluşlarına (A-3 ve A-5 fıkralarında belirtilenler dışındaki giderler) genel giderlerine katılma payı olarak yapacakları ödemeler.

E-DIŞ TİCARET

B-1 Komisyonculuk ve Mümessillik Hizmetleri

a)Komisyonculuk ve Sımsariye Giderleri

Dış ticaretle ilgili olarak yurt dışından sağlanan komisyonculuk ve sımsariye hizmetleri karşılığında yapılacak ödemeler ve dış piyasalar hakkında bilgi toplamak amacıyla yurt dışındaki firma ve kuruluşlara ödenecek haberleşme ve dokümantasyon giderleri ile uluslararası nakliyat ve transit nakliyatla ilgili olarak dışarıda sağlanacak aracılık hizmetleri karşılığında yapılacak ödemeler.

b)Transit İşlemlerden ve Aktarmalı Satışlardan Doğan Kazançlar

Yurt dışında yerleşik olanlarca transit işlemlerden ve aktarmalı satışlardan ticari teamüllere uygun olarak sağlanan ve F-1 fıkrası kapsamına girmeyen kazançlar.

c)Banka Komisyon ve Masrafları

Bankalar ve özel finans kurumlarının yaptıkları işlemler nedeniyle dışarıdaki muhabirlerine ödemeleri gereken komisyon, masraf, damga vergisi ve benzeri giderler.

d)Temsil Masrafları

- Yurt dışında kurulan büro, temsilcilik, acentelik ve benzerleriyle ilgili giderler.

- İhracatçılar, uluslararası nakliyeciler, (A) grubu seyahat acentaları ve transit ticareti yapan firma ve kuruluşlar ile pazarlama şirketlerine (dış ticaret sermaye şirketleri dahil) bir önceki takvim yılı itibariyle getirdikleri net döviz gelirleri üzerinden verilecek yıllık pazarlama giderleri.

- Yurt dışında katılan fuar ve sergi giderleri.

B-2 Nihai Mal Piyasasındaki İşlemlere İlişkin Farklar, Marjlar ve Depozitolar

Ticari teammüllere uygun olmak kaydıyla, nihai mal piyasalarındaki işlemlere ilişkin olan farklar, paylar ve depozitolar ile ilgili ödemeler.

B-3 Dokümantasyon Giderleri

Döviz işlemleri yapmaya yetkili banka, özel finans kurumları ve müesseselerin yurt dışından kendi nam ve hesaplarına sağlayacakları her çeşit bilgi ve doküman giderleri.

B-4 Antrepo, Depolama, Gümrükten Çekme ve Benzeri Ödemeler

İhracatçıların, gümrükten çekme, ardiye, depolama, antrepo, factoring, bakım, nakil, muhafaza, fümünasyon, rafa (maniplasyon), satış ve benzeri giderleri, vezin (tartı) veya kalite farkı ile ekspertiz ve tahkim ücretleri (hariçteki gözetme şirketleri ücretleri dahil).

B-5 Transit Nakliyatla İlgili Giderler

B-6 Gümrük Vergi ve Resimleri ile Benzeri Ücretler

İhracatçıların gümrük vergi ve resimleri ile benzeri ücretleri.

C-TAŞIMACILIK (Kiralama, Navluna İlişkin Liman Masrafları, Balıkçı Gemileriyle İlgili Ödemeler v.s.)

C-1 Deniz Taşımacılığı

- Dış Ticarete malların yabancı bayraklı gemilerle taşınması durumunda navlun ve navluna ilişkin giderler.

- Yabancı gemi kumpanyalarının Türkiye'deki şube, büro, acenta ve temsilcilikleri tarafından eşya ve yolcu nakliyatı dolayısıyla tahsil edilen Türk liraları.

C-2 İç Sularda Yapılan Taşımacılık (Kiralama dahil)

İç sular ve nehirlerdeki taşımacılık için, Kabotaj Kanunu hükümlerine tabi olmak kaydıyla C-1 fıkrası hükümleri uygulanır.

C-3 Karayolu Taşımacılığı (Yolcu Taşımacılığı ve Kiralama dahil)

- Demiryoluyla yük taşımacılığında taşıma ücretleri ve dış ticarete konu malların yabancı plakalı kara nakil araçlarıyla taşınması durumunda (ikili karayolu anlaşmaları çerçevesinde) taşıma bedelleri.

- Yabancı kara nakliyat firmalarının Türkiye'deki şube, büro, acenta ve temsilcilikleri tarafından eşya ve yolcu nakliyatı dolayısıyla tahsil edilen Türk liraları.

C-4 Hava Taşımacılığı (Yolcu Taşımacılığı ve Kiralama dahil)

- Dış ticarete taşımanın yabancı uçaklarla yapılması halinde, taşıma bedelleri.

- Yabancı hava nakliyat kumpanyalarının Türkiye'deki şube, büro, acenta ve temsilcilikleri tarafından, yolcu ve eşya nakliyatı dolayısıyla tahsil edilen Türk liraları (Uluslararası deniz aşırı acele uçak posta servislerinin hizmetinden yararlanan Türk acele posta servislerinin sağladıkları Türk lirası hasılatından yabancı şirkete ödenecek kısım bu fıkra çerçevesinde değerlendirilir).

C-5 Taşıtların Giderleri

a)Türk Bayraklı Deniz Taşıtlarının Liman Masrafları (Yakıt, Erzak, Bakım, Sefer Esnasındaki Tamirler, Acil Tamirleri ile Personel ve Benzeri Giderleri)

Yabancı sulara sefer yapan Türk bayraklı deniz nakil araçlarının yurt dışında yapacakları liman, yol, personel ve gemiyle (satın alınmasıyla ilgili giderler dahil) ilgili her türlü giderleri (Kati veya avans olarak döviz satışı yapılabilir. Klasifikasyon, reklasifikasyon, konversiyon ve ağır tamir ve bakım giderleri C-6/a fıkrasında değerlendirilir.).

b)İç Sularda Taşımacılık Yapan Türk Bayraklı Taşıtların Liman Masrafları (Yakıt, Erzak, Bakım, Sefer Esnasındaki Tamirler ve Acil Tamirleri ile Personel ve Benzeri Giderleri)

Yabancı iç sularda taşımacılık yapan Türk bayraklı taşıtların liman masrafları için C-5/a fıkrası hükümleri uygulanır.

c)Kara Taşıtları Yol Giderleri (Yakıt, Küçük Tamirler, Garaj Giderleri ile Sürücü ve Yol Personelinin Masrafları gibi)

Uluslararası Taşıma Yetki Belgesi sahibi firmaların, yurt dışına sefer yapacak Türk plakalı kara nakil vasıtalarının yol giderleri (Kati veya avans olarak döviz satışı yapılabilir. Ağır bakım ve tamir giderleri, önemli yenileme masrafları C-6/b fıkrası kapsamında değerlendirilir.).

d)Hava Taşıtlarının Uçuş Bakım Masrafları ve Genel Giderleri ile Bu Taşıtların ve Hava Ulaşım Teçhizatlarının Tamirleri

Türk hava taşıtlarının Türk hava alanlarında gümrüklenmemiş olarak veya yabancı ülkelerde almış oldukları akaryakıt ve benzerlerinin bedelleri, uçuş bakım masrafları; genel giderleri ile bu taşıtların ve hava ulaşım teçhizatlarının tamir giderleri.

(Ulaştırma Bakanlığı'ndan yurt dışına hava yoluyla taşıma yapmak üzere işletme ruhsatı almış olan firma ve kuruluşların (Türk Hava Yolları'nın talepleri J-3/c fıkrasında değerlendirilir.), yurt dışına yapacakları seferleriyle ilgili konma, konaklama, yakıt, seyrüsefer (navigasyon) giderleri diğer meydan hizmetleri giderleri için kati veya avans olarak döviz tahsis edilir.)

Hava taşıtlarının ağır bakım giderleri de bu fıkrada değerlendirilir.

C-6 Taşıtların Tamir Giderleri

a)Gemi Tamirleri

Yabancı sulara sefer yapan Türk bayrağını, taşıyan gemilerin, ticarete konu olmayan, C-5/a fıkrası kapsamı dışındaki klasifikasyon, konversiyon, reklasifikasyon ve ağır bakım giderleri,

b)Gemi ve Uçak Dışında Kalan Araçların Tamirleri

Bu araçların doğrudan ticarete konu olmayan, C-5/b ve c fıkraları kapsamı dışındaki ağır tamir (kara taşıtlarının şase değişikliği giderleri hariç) giderleri.

D-SİGORTA

D-1 Sosyal Güvenlik ve Sosyal Sigorta

Sosyal güvenlik kuruluşlarımızca sosyal güvenlik mevzuatımız çerçevesinde diğer ülkelerdeki sosyal sigorta ve sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılacak sosyal güvenlik ve sosyal sigortayla ilgili yardım, prim ve benzeri ödemeler (H-1 fıkrasında belirtildiği şekilde yapılacak transferler hariç).

D-2 Uluslararası Ticarete Konu Mallara İlişkin Sigortalar

1. Harice Yapılan Prim Ödemeleri

Türk sigorta mevzuatına göre, ithalat ve ihracat konusu malların nakliyatından doğacak zararları karşılamak üzere, yurt dışındaki sigorta şirketlerine yaptırılan nakliyat sigorta primleri.

2. Harice Yapılan Hasar Tazminatı ve Benzeri Ödemeler

Türkiye'deki sigorta şirketlerine yaptırılan, ithalata ve ihracata ilişkin sigortalar ile nakliye sorumluluk sigorta poliçelerine dayanılarak ödenmesi gereken kısmen veya tamamen hasara uğramış malların hasar tazminatları, müşterek avarya garame payı dolayısıyla yapılacak ödemeler ile ekspertiz ücretleri ve hasara uğrayan malın tahkim ve takibi dolayısıyla istenilen ücretler.

3. İthalat Sigorta Tazminat Bedelleriyle Yapılan İthalat

(Türkiye'ye yapılan ithalat dolayısıyla, Türkiye'deki veya yurt dışındaki sigorta şirketleri tarafından sigorta edilmiş malların hasara uğraması veya kaybolması halinde, sigorta tazminatının mal bedeline tekabül eden kısmı için aynı cinsten mal ithali mümkündür).

D-3 Hayat Sigortaları

- Türkiye'de yerleşik kişilerin tek veya grup olarak dışarıda yerleşik sigorta şirketlerine yaptıracakları hayat sigortası primleri.

- Türkiye'de yerleşik sigorta şirketlerince dışarıda yerleşik gerçek kişilere yapılacak hayat sigortası sözleşmelerine ait ödemeler.

D-4 Diğer Sigortalar

1. Harice Yapılan Prim Ödemeleri

- (I-A/H sayılı Genelge ile değişik) Uçak, helikopter ve gemilerin, dış kredi ile satın alındığı takdirde borcu ödeninceye kadar yurt dışından finansal kiralama yoluyla getirilmesi halinde ise finansal kiralama sözleşme süresi ile sınırlı olmak üzere dışarıda yaptırılacak tekne sigorta primleri.

- Türk bayrağını taşıyan gemilerin sorumluluk (kulüp) sigorta primleri.

- Dış ülkelere seyahat edenlerin orada yaptıracakları bedeni kaza ve motorlu taşıt sigorta primleri.

2. Harice Yapılan Hasar Tazminatı ve Benzeri Ödemeler

- Türkiye'de yerleşik sigorta şirketleri ile dışarıda yerleşik gerçek ve tüzel kişiler arasında yapılan diğer tüm sigortalara ilişkin sözleşmelere dayanılarak ödenecek hasar tazminatı ve buna bağlı ödemeler.

- Sorumluluk sigorta poliçelerine dayanılarak yurt dışına yapılacak hasar tazminatı ve benzeri ödemeler.

- Yeşil kart sistemine dahil ülkelere ödenecek sigorta tazminatı ile buna bağlı ödemeler (Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği Motorlu Taşıt Bürosu tarafından yapılacak başvurulara göre).

D-5 Reasürans ve Retrosesyon İşlemleri

1. Hariçten Alınan İşler

Türkiye'de yerleşik sigorta ve reasürans ortaklarının yabancı ülkelerden aldıkları reasürans ve retrosesyon işlemleri dolayısıyla ödemekle yükümlü oldukları cari hesap bakiyeleri ile yabancı ülkelerdeki acenta, şube ve temsilcilikleri vasıtasıyla yapmış oldukları sigorta işlemlerine ilişkin olarak ödemeleri gereken borç bakiyeleri.

2. (I-R sayılı Genelge ile değişik) Harice Verilen İşler

1160 sayılı Mükerrer Sigorta İnhisarı Hakkında Kanun uygulaması saklı kalmak kaydıyla, sigorta şirketlerinin Türkiye'de işletmekte oldukları sigorta branşları üzerinden yabancı ülkelerdeki reasürör veya retrosesyonerleri veya bunların adına hareket eden sigorta aracıları veya hariçteki merkezleri lehine, sözleşmeleri veya sözleşmeye bağlı olmayan ihtiyari plasmanlar gereğince doğan borç bakiyeleri ile Türkiye'deki sigorta şirketlerinin cari rizikoları karşılamak üzere reasürörlerine transfer etmeyip primlerinden ihtiyat olarak ayırdıkları kısmın faizleri.

(Yukarıda yer alan ödemelerin yapılabilmesi için, ödemeyi isteyen sigorta kuruluşlarının işlerini yurt dışına devretmeden önce Bakanlar Kurulu'nun 91/2276 sayılı Kararnamesi eki "Sigortacılıkta Yurtiçi Saklama Payı ve Reasürans Kapasitesini Artırma Sistemine İlişkin Karar"a göre Milli Reasürans T.A.Ş.'na gerekli devri yaptığını ve yapılacak ödeme isteği ile ilgili hertürlü sigorta, reasürans ve retrosesyon işlemlerinin Türkiye'de plase ve muhafaza edilemediğinin Milli Reasürans T.A.Ş.'den alınmış bir şerh veya belge ile tevsiki şarttır.)

3. Mahsup Hükümleri

(Türk kanunlarına göre kurulmuş olup merkezleri Türkiye'de bulunan sigorta ve reasürans şirketleri ile Türkiye'de çalışmalarına izin verilen yabancı sigorta şirketleri şubeleri, yabancı ülkelerdeki sigorta şirketleriyle olan işlemleri dolayısıyla borçlarını ve alacaklarını mahsuplaşma yoluyla ödeyebilirler ve tahsil edebilirler.)

D-6 Türkiye'deki Yabancı Sigorta Şirketleri ve Şubeleriyle İlgili Diğer Ödemeler

1. Türkiye'de çalışmasına izin verilen yabancı sigorta şirketleri ile şubelerinin direkt sigorta işlemlerinden oluşan kârları (F-1 fıkrası esaslarına göre transfer edilir).

2. Türkiye'de çalışmasına izin verilen yabancı sigorta şirketleri ile şubelerinin yukarıdaki fıkralarda belirtilen ödemeler dışında kalan ve ilgili mevzuat çerçevesinde yurt dışına transferi mümkün bulunan meblağları.

E-FİLM VİDEO KASET VE BENZERİ MADDİ ORTAM ÜZERİNE KAYDEDİLMİŞ (GÖRÜNTÜLÜ VE SESLİ) ESERLER

E-1 Herhangi Bir Maddi Ortam Üzerine Kaydedilmiş Eserlerin İthalı, İhracı, Dağıtım ve Gösterimi

(Dolu sinema filmleri, dolu video kasetleri, dolu video diskleri ve benzeri diğer maddi ortam üzerine kaydedilmiş eserler (bundan sonra yalnızca "Eser" denilecektir) ile bunlara ait afiş, resim ve ilanların ithali, ihracı, dağıtım ve gösterimi (yasak yayımlarla ilgili hükümler saklı kalmak kaydıyla) serbesttir.)

Dağıtım ve gösterim için doğabilecek masraflar ile Türkiye'ye fiilen ithali yapılan ve işletme belgesi olan eserlere ait royalty bedelleri.

E-2 Kablo Yoluyla Uluslararası Düzeyde Yayımlanan Eserlerin İthalı, İhracı, Dağıtım ve Gösterimi (E-1 fıkrası esaslarına göre sonuçlandırılır.)

E-3 Başka Tür Ortamlarla Uluslararası Düzeyde Nakledilen veya Yayımlanan Eserlerin İthalı, İhracı, Dağıtım ve Gösterimi (E-1 fıkrası esaslarına göre sonuçlandırılır.)

E-4 Eserlerin İşlenmesi (Processing), Bakımı ve Tamamlanması (Finishing, Çoğaltma ve Alt Yazı İlavesi Dahil)

Eserlerin işlenmesi (developman dahil), basımı (reprodüksiyon dahil), tamamlanması (çoğaltma ve alt yazı ilavesi dahil) ve seslendirilmesi dolayısıyla yapılacak ödemeler.

E-5 Yerleşik Olmayanların Eserlerle İlgili Geçici Faaliyetleri

(Dışarıda yerleşik kişilerin eserlerle ilgili Türkiye'deki geçici faaliyetlerine ilişkin işlemler ilgili Bakanlık ve kuruluşlardan izin alınmak suretiyle serbesttir.)

F-SERMAYE GELİRLERİ

F-1 Ticari Faaliyetlerden Sağlanan Kârlar

Dışarıda yerleşik kişilerin verilmiş izinler çerçevesinde Türkiye'de yaptıkları yatırımlardan ve ticari faaliyetlerinden sağladıkları kârlar.

F-2 Temettü ve Kâr Payı Gelirleri

Dışarıda yerleşik kişilerce Türkiye'den satın alınan menkul kıymetlere ait temettü ve kâr payı gelirleri.

F-3 Faizler (Kredi ve Menkul Kıymetler Faizleri ile Benzerleri)

Yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatı hükümlerine göre sağlanan nakdi ve gayri nakdi dış kredilerin faizleri (krediyle ilgili komisyonlar, taahhüt komisyonları, risk ve/veya ihracat sigortaları, tahvil ihraç giderleri ve benzeri dahil) ile aynı dış kredilerin faizleri, yurt dışında yerleşiklerce anılan mevzuat çerçevesinde satın alınan menkul değerlere ait faiz gelirleri.

F-4 Kiralar

- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de satın aldıkları gayrimenkul ve gayrimenkule müteferri aynı hakların kira ve diğer gelirleri.

- (I-A/H sayılı Genelge ile değişik) Gümrük Müsteşarlığı'nın iznine istinaden Türkiye'de yerleşik kişilerce dışarıda yerleşik kişilerden Türkiye'de kullanılmak üzere kiralama yoluyla getirilen malların kira bedelleri. (Verilmiş genel izinlere dayanılarak kiralanacak bilgi işlem makinalarıyla ilgili işlemler, Merkez Bankası'nca yürütülür.)

G-SEYAHAT VE TURİZM

G-1 İş Seyahatleri

Türkiye'de yerleşik ticari işletmelerin sahiplerine, temsile yetkili ortaklarına, yöneticilerine ve elemanlarına her çıkış için serbestçe döviz satışı (efektif olarak 5.000 ABD dolarını geçemez).

G-2 Turistik Seyahatler

Türkiye'de yerleşik geçerli pasaport sahibi Türk vatandaşları, turistik amaçla yurt dışına çıkışlarında, 32 Sayılı Karar'ın 4/b Maddesine göre bankalar, yetkili müesseseler, özel finans kurumları ve PTT'den satın aldıkları dövizlerini, 5.000 ABD doları veya eşitine kadar satın aldıkları ya da yanlarında bulundurdukları efektiflerini kullanabilirler.

G-3 Kültürel Seyahatler

(I/H sayılı Genelge ile değişik) Milli Eğitim Bakanlığı'nca yurt dışında lisans veya yüksek lisans yapmasına izin verilen resmi veya özel öğrencilerin aylıkları ve diğer giderleri.

- Yurt dışındaki lisan kursu, mesleki kurslar ve öğrenci kamplarına katılacakların kayıt, kurs ve kamp ücretleri.

- Özel sektör kuruluşları tarafından mesleki bilgi, görgü ve ihtisaslarının artırılması amacıyla yurt dışına gönderilecek personelin giderleri.

- Uluslararası nitelikte bir kongre veya konferansa, sergi, seminer veya herhangi bir resmi davete katılacakların giderleri.

(Türkiye'de yapılan uluslararası toplantı ve kongrelere katılanların katılım için ödemeleri gerekli döviz giderleri de bu fıkrada mütalaa edilir.)

Türkiye'deki basın-yayın kuruluşlarının yurt dışında geçici ve devamlı olarak görevlendirdikleri muhabirlere ödemeleri gereken aylık ve benzeri adlar altındaki giderleri ile sözkonusu muhabirlerin bu görevleri dolayısıyla yurt dışındaki kuruluşlara ödemeleri gereken miktarlar.

G-4 Sağlık Nedeniyle Yapılacak Seyahatler

- Sağlık Bakanlığınca belirlenen sağlık kuruluşlarından alınacak ve bu Bakanlıkça onaylanacak raporlara göre yurt dışında tedavileri uygun görülen kişilerle raporda belirtilmiş olması halinde refakatçisinin hastane, doktor, operasyon, tedavi, ilaç ücretleri ile ikamet, iâşe ve benzeri zaruri giderleri (Kati veya avans olarak döviz satışı yapılabilir).

- Yurt dışında bu fıkra esaslarına göre tedavi olan kişilerin, tedavinin bitiminden sonra tedavi oldukları hastaneden aldıkları belgelere dayanılarak, kontrol amacıyla yurt dışına çıkışlarında hasta ve gerek görülmüşse refakatçisine döviz satışı ve ayrıca, belgeye bağlı tedavi giderleri.

- Devlet Memurlarının Tedavi, Yardım ve Cenaze Giderleri Yönetmeliği gereğince ödenecek tedavi giderleri.

- Yabancı ülkelerde bulunduğu sırada meydana gelen ve münhasıran ani tıbbi ve cerrahi müdahaleyi gerektiren durumlarda, Sağlık Bakanlığınca onaylanması kaydıyla, ödenecek tedavi giderleri.

- Yabancı ülkelerde ölüm halinde, cenazenin yurda getirilebilmesi için yapılan giderler.

G-5 Resmi Geçici Görev Seyahatleri

Kamu kuruluşları tarafından resmi geçici görevle yurt dışına gönderilecek görevlilerin giderleri.

H-KİŞİSEL GELİR VE HARCAMALAR

H-1 Emekli Aylıkları ve Benzer Ödemeler

- Türkiye'deki hizmetleri karşılığı Sosyal Güvenlik Kuruluşlarımızdan emekli olan diğer ülkelerin vatandaşlarına ödenecek emekli, malûl, dul ve yetim aylıkları.

- Sosyal Güvenlik kuruluşlarımızca emekli, malûl, dul ve yetim aylığı bağlanmış olup, yurt dışına yerleşen Türk vatandaşlarının aylıkları.

H-2 Kanuni Nafakalar ve Mali Yardımlar

H-3 Göçmenlerin Havaleleri

Türkiye'ye göç edip bir iş yerine bağlı olarak ya da müstakil olarak çalışan veya serbest meslek faaliyetinde bulunan kişilerin sağladıkları ücret veya kazançlar.

H-4 Yurt dışındaki Özel Mülklerin Cari Bakım ve Tamirleri

(32 sayılı Kararın 4/b maddesine göre satın alınan dövizlerden ve döviz tevdiat hesaplarından karşılanır.)

H-5 Küçük Miktarların Transferleri

- Ticari amaçlar dışında, kişi, aile ve kuruluş ihtiyaçlarında kullanılmak için yurt dışından getirilecek İthalat Rejimi Kararına göre ithali serbest maddeler, haberleşme suretiyle alınacak dersler, kurslar ve bunlarla ilgili malzemeler için döviz satışı.

- Sağlık Bakanlığı'nca onaylı reçetelere dayanılarak ilaç ve benzerlerine ilişkin döviz satışı.

- Her nevi malüller tarafından ithali istenen tekerlekli koltuk (motorlu hareket eden vasıtalar dahil, otomobil ve benzerleri hariç) takma uzuv, amalara mahsus saat, daktilo makinası, işitme aleti ve piller gibi özelliği olan cihaz, alet ve vasıtalar için Sağlık Bakanlığınca onaylı raporlara göre yapılacak ödemeler.

(Bu madde çerçevesinde getirilecek acil ihtiyaçların yurda ithali, döviz satım belgelerine istinaden gerçekleştirilir.)

H-6 Gazeteler, Periyodik Yayınlar, Kitaplar, Müzik Yayınlarının Bedelleri veya Bunların Abonelik Ücretleri

Kişi, aile ve kuruluş ihtiyaçlarında kullanılmak üzere, ticari amaçlar dışında, yurt dışından getirilecek gazete, periyodik yayınlar, kitaplar, müzikle ilgili yayın (musiki notaları dahil), dergiler, kataloglar, pullar ile kitap ve matbualara ilişkin fotokopi ve mikrofilmler, müzik plakları ve dolu müzikli ses bantları ve bunlara ait abone ve satınalma bedelleri.

Türkiye'de yerleşik kişilerin, yurt dışında yayımlanacak tez, makale gibi yapıtlarının basım ve yayım ücretleri ile diğer benzeri giderleri.

H-7 Spor Ödülleri ve Yarışma Kazançları

Spor Federasyonları tarafından organize edilen sportif olaylardan elde edilen kazanç ve ödüller ile izin almak suretiyle organize edilen yarışmalardan elde edilen kazanç ve ödüller.

J-KAMU GELİR VE GİDERLERİ

J-1 Vergiler ve Harçlar

- Kamu sektöründe yabancı ülkelere ödenmesi gereken vergi, resim ve harçlar ile dışarıda yerleşiklere yapılacak Katma Değer Vergisi iadeleri.

- Türkiye'de yerleşik kişilerin T.C. Konsolosluklarına ödemeleri gereken hertürlü vergi ve harçlar.

J-2 Kamu Giderleri (Devletçe yurt dışında yerleşik kişilere ve yurt dışındaki T.C. Temsilciliklerine yapılacak ödemeler ile uluslararası kuruluşlarca yapılacak katkı payları ve diğer ödemeler.)

J-3 Kamu Taşımacılığı ve PTT Hizmetlerine İlişkin Ödemeler

- PTT İdaresinin, uluslararası kongre kararlarına göre, yabancı ülke posta idarelerine ödemesi gereken borçları.

- TCDD'nin yabancı ülke demiryolları idarelerine, karşılıklı nakliyattan dolayı ödemesi gereken borçları.

THY'nın Uluslararası Hava Yolları Birliğine dış parkur için ödemesi gerekli tutarlar ile konma, konaklama ve benzeri giderleri.

- Türkiye Denizcilik İşletmeleri Deniz Yolları Müessesesi ile yabancı deniz nakliyat kurumları arasında yolcu taşıma konusunda yapılmış anlaşmalar gereğince yapılacak ödemeler.

- Yukarıda belirtilen kuruluşların, yurt dışında açacakları büro, şube, acentalık ve mümessilliklerinin giderleri.

- Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun çeşitli yayımlar dolayısıyla yabancı yayın kurum ve kuruluşlarına gider veya diğer adlar altında ödemesi gereken ücretler ile yurt dışında yapılan diğer giderler.

J-4 Konsolosluk Gelirleri

Türkiye'deki konsoloslukların konsolosluk işlemleri dolayısıyla tahsil ettikleri harç ve benzeri gelirleri (Dışişleri Bakanlığı'nın onayını kapsayan yazılı başvurularına istinaden Merkez Bankasınca döviz iznine bağlanır.)

K-GENEL KARAKTERLİ İŞLEMLER

K-1 Hertürlü İlan ve Reklamlar

Yurt dışında yaptırılan her çeşit ilan ve reklamlar ve bunlarla ilgili klişe ücretleri.

K-2 Mahkeme Giderleri

K-3 Zarar, Ziyan ve Tazminatlar

- Ticari ve gayri ticari işlemlerden doğan zarar, ziyan ve tazminatlar ve bunlara bağlı cezai şartlar ile sulh yoluyla halli gereken durumlarda yapılacak ödemeler.

- Alınmış izinlere dayanılarak Türkiye'de çalışan yabancı uyruklu kişilere yapılacak işten çıkarma ve kıdem tazminatı gibi ödemeler.

K-4 Para Cezaları

K-5 Dernekler, Kulüpler ve Diğer Kuruluşlara Katılma Aidatları

K-6 Serbest Meslek Kazançları

Alınmış izinlere dayanılarak hariçte yerleşik kişilerin, Türkiye'de serbest meslek faaliyetlerinden sağladıkları kazançlar.

K-7 İadesi Gerekli Tutarlar

Borç olmadığı halde yanlışlıkla gönderilen, mükerrer olarak gönderilen, tahakkuk ettirilmeyen bir işlem nedeniyle peşin olarak gönderilen, feshedilen sözleşmeler kapsamında evvelce peşin olarak gönderilen ve bir bankaca satın alınarak Türk parasına çevrilmiş bulunan dövizler.

K-8 Bröve, Marka Tescil Giderleri

SERMAYE HAREKETLERİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER

Türkiye'ye Gelecek Yabancı Sermaye

Madde 26- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de şirket kurmak, mevcut ve kurulacak şirketlere iştirak etmek, şube açmak suretiyle yatırım yapmaları ve her türlü mal ve hizmet üretimine yönelik faaliyetlerde bulunmaları ile iribat bürosu açmaları öngörülen sermayeyi getirmek ve 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu'na göre gerekli izni almak, verilen izinler çerçevesinde faaliyette bulunmak kaydıyla serbesttir.

Verilmiş izinler çerçevesinde bu kişilerin Türkiye'deki faaliyetlerinden elde etmiş oldukları kâr, temettü ve benzeri transfer işlemleri, ilgililerin talebi üzerine doğrudan bankalar veya özel finans kurumlarınca yapılır. Ancak, bankalar veya özel finans kurumları, ilgililerden, transferin gerçekleştirilmesi sırasında almış oldukları belgeleri, Bakanlığa ve Merkez Bankası'na gönderirken transfer edilen tutar ve bu tutarın ABD doları karşılığını ve transfer tarihini de bildirirler.

Dışarıda yerleşik kişilerin 6224 sayılı Kanun ve Petrol Kanunu kapsamındaki belirtilen faaliyetleri dışında ticari faaliyette bulunmalarına Hazine Müsteşarlığı'nca (I-A/H sayılı Genelge ile değişik) izin verilir. İzin verilen bu faaliyetlerden sağlanan kâr, satış ve tasfiye bedelleri ile uluslararası ihaleler için oluşturulan adi ortaklıklar dışındaki adi ortaklıkların iş bitiminde kâr etmesi halinde elde edilen kârlar, vergi, resim ve benzeri yükümlülüklerin yerine getirildiğinin tevsiki kaydıyla, bankalar ve özel finans kurumlarınca transfer edilir. Transferi gerçekleştirilen döviz tutarı ve bunun ABD doları karşılığı, transfer tarihi ile birlikte Merkez Bankası'na bildirilir.

Türkiye'den Gidecek Yerli Sermaye

Madde 27- (I-U sayılı Genelge ile değişik) Türkiye'de yerleşik kişilerin, yurtdışında veya Türkiye'deki serbest bölgelerde yatırım yapmak veya ticari faaliyette bulunmak üzere şirket kurmaları, ortaklığa katılmaları ve şube açmaları için, 5 Milyon ABD Doları veya eşiti dövize kadar nakdi sermayeyi bankalar veya özel finans kurumları aracılığıyla, aynı sermayeyi ise gümrük mevzuatı hükümleri çerçevesinde ihraç etmeleri serbest olup, 5 Milyon ABD Dolarını aşan nakdi ve/veya aynı sermaye ihracına Bakanlıkça izin verilir.

(I-T sayılı Genelge ile eklenmiştir.) Türkiye'de yerleşik, kişilerin, yurt dışına yapacakları nakdi sermaye transferi yerine mal ihraç ederek bedelinin yurt dışında kurulacak şirket veya şubelerin sermayesine mahsup edilmesine ilişkin talepleri Hazine(I-A/H sayılı Genelge ile değişik) Müsteşarlığı'nca incelenip sonuçlandırılır.

Yatırım ve ticari faaliyette bulunmak üzere yurt dışına sermaye ihracına ve yurtdışında irtibat bürosu, temsilcilik ve benzerlerinin kurulmasına ilişkin olarak Hazine Müsteşarlığı'na (I-A/H sayılı Genelge ile değişik) bildirimde bulunma yükümlülüğü Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'ın 13. maddesine, Merkez Bankası'na bildirim yükümlülüğü ise, bankalar ve özel finans kurumlarına verilen talimat esaslarına tabidir.

Menkul Kıymetler

Madde 28- (I-U sayılı Genelge ile değişik)

Menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının Türkiye'ye giriş ve çıkışı serbesttir.

Dışarıda yerleşik kişilerin (yurt dışındaki yatırım ortaklıkları ve yatırım fonları dahil) her türlü menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarını Sermaye Piyasası Mevzuatına göre yetkili bulunan bankalar ve aracı kurumlar vasıtası ile satın almaları, satmaları, bu kıymetler ve araçlara ait gelirler ile bunların satış bedellerini bankalar ve özel finans kurumları aracılığı ile transfer ettirmeleri serbesttir. Ayrıca, dışarıda yerleşik kişiler, Sermaye Piyasası Mevzuatı Hükümleri çerçevesinde, Türkiye'de menkul kıymet ile diğer sermaye piyasası araçlarını ihraç edebilirler, halka arz ve satışını yapabilirler.

Türkiye'de yerleşik kişilerin, yurt dışındaki mali piyasalarda işlem gören menkul kıymetleri satın almaları, satmaları ve alış bedellerini transfer ettirmeleri ile yurtdışında menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarını ihraç etmeleri, yurtdışındaki mali piyasalarda arz ve satışını yapmaları serbesttir.

Bankalar, özel finans kurumları ve aracı kurumlar Merkez Bankası'nın talimatları çerçevesinde bildirimde bulunurlar.

Gayrimenkul Kıymetler

Madde 29- (I-U sayılı Genelge ile değişik) Dışarıda yerleşik kişilerin satın aldıkları veya sahip oldukları gayrimenkul ve gayrimenkule müteferri aynı hakların gelirleri ve satış bedelleri, vergi ve benzeri yükümlülüklerin yerine getirildiğinin tevsiki kaydıyla bankalar ve özel finans kurumlarınca transfer edilir.

Yukarıda belirtilen gelirler ve satış bedellerinin transferi konusunda Merkez Bankası'na bildirim yükümlülüğü bankalar ve özel finans kurumlarına verilen talimat esaslarına tabidir.

Krediler

Madde 30- a)Alınması

Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından aynı, nakdi, gayrinakdi kredi, garanti ve kefalet temin etmeleri serbesttir. Bankalar ile özel finans kurumları, Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'ın 17. maddesi gereğince kredi teminine garanti vererek ya da vermeksizin aracılık edebilirler.

(I-T sayılı Genelge ile değişik) Yurt dışındaki işleriyle ilgili olarak yurt dışından kredi sağlayan Türkiye'de yerleşik kişiler dışında kalan Türkiye'de yerleşik kişiler, yurt dışından sağladıkları kredileri bankalar veya özel finans kurumları aracılığıyla kullanırlar. Ancak, ihracat kredi kurumlarından veya ihracat kredisi garanti kuruluşlarının garantisinde sağlanan kredilerin doğrudan yurt dışındaki ihracatçı firmaya ödenmesi durumunda bu şart aranmaz.

(I-U sayılı Genelge ile değişik) Prefinansman kredilerinin vadesi bir yıldır. Meyan kökü, tütün, üzüm ve incir ihracatı amacıyla sağlanan kredilerin vadesi 18 ay, gemi inşa ve ihracatın finansmanı için kullanılacak kredilerde (hazır gemi hariç) bu süre 24 aydır. İhracatı Teşvik Belgesi kapsamında gemi, komple fabrika ve tesis ihracatının finansmanı amacıyla sağlanan kredilerin vadeleri belge süresi (ek süreler dahil) kadardır.

(I-A/P sayılı Genelge ile değişik) Bir yıldan (365 gün) uzun vadeli olarak yurt dışından temin edilen nakdi krediler ile kamu kurum ve kuruluşlarıyla belediyelerin sağladıkları bir yıldan uzun vadeli aynı kredilerin Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karara ilişkin 91/32-5 sayılı Tebliğ'in 42 nci maddesinde belirtilen şekilde Hazine Müsteşarlığı nezdindeki Borç Kütüğüne kayıt ve tescili gereklidir.

(I-A/P sayılı Genelge ile değişik) Kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler hariç, Türkiye'de yerleşik kişilerce yurtdışından doğrudan sağlanan ve ithalatın finansmanında kullanılan ödeme şekillerine göre oluşan aynı kredilerden mal mukabili ve kabul kredili mal mukabili haricindeki, bir yıldan uzun vadeli aynı kredilere ilişkin kullanım ve geri ödeme bilgileri, kredi bazında, ithalat işlemine aracılık eden banka veya özel finans kurumları tarafından Merkez Bankasınca verilecek talimata uygun olarak Merkez Bankası'na bildirilir.

B)Açılması

Türkiye'de yerleşik kişiler aşağıda belirtilen şekillerde döviz kredisi açabilirler;

1- (I-U sayılı Genelge ile değişik) Bankaların ihracatın, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı faaliyetlerin finansmanı için Türkiye'de yerleşik kişilere ve ayrıca, kiracıları ihracatçılarla yurt içinde ve yurt dışında döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde bulunan kişiler olan Türkiye'de yerleşik finansal kiralama şirketlerine açacakları bir yıl vadeli (Meyan kökü, tütün, üzüm ve incir ihracatı amacıyla sağlanan kredilerin vadesi 18 ay, gemi inşa ve ihracatın finansmanı için kullanılacak kredilerde (hazır gemi hariç) bu süre 24 aydır. İhracatı Teşvik Belgesi kapsamında, gemi, komple fabrika ve tesis ihracatının finansmanı amacıyla sağlanan kredilerin vadeleri belge süresi (ek süreler dahil).

2- Bankaların Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında dış kredi almaları öngörülen Türkiye'de yerleşik kişilere açacakları döviz kredileri ile yatırım mallarının finansmanı için açacakları döviz kredileri.

3- (I-U sayılı Genelge ile değişik) Bankaların yurt dışında iş yapan Türk müteşebbislerine, uluslararası yurt içi ihalelerle ilgili işleri veya Savunma Sanayii Müsteşarlığınca onaylanan Savunma Sanayii Projelerini Üstlenen Türkiye'de yerleşik kişilere açacakları döviz kredileri.

4- Bankaların, Türkiye'de yerleşik kişilere yatırım malları ithalatının finansmanı için yukarıdaki ikinci fıkra esasları çerçevesinde açacakları döviz kredilerinin en fazla üçte biri oranında olmak koşuluyla işletme ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla açacakları döviz kredileri.

5- Bankaların birbirilerine, bankacılık teamülleri çerçevesinde doğrudan veya uluslararası sendikasyona katılım yoluyla, vade sınırı bulunmaksızın açacakları döviz kredileri.

6- Bankaların, Bakanlıkça belirlenecek esaslar dahilinde, Türkiye'de yerleşik kişilere açacakları döviz kredileri.

7- Bankaların sağladıkları döviz kredileri ile döviz tevdiat hesapları tutarını geçmemek üzere yurtdışına açacakları nakdi döviz kredileri.

8- Bankaların, bankacılık teamülleri çerçevesinde yurtdışına açacakları Türk lirası kredileri.

9- (I-U sayılı Genelge ile değişik) Bankaların Türkiye'de ve dışarıda yerleşik kişiler lehine, dışarıda yerleşik kişilere muhatap döviz ve Türk lirası üzerinden; dışarıda yerleşik kişiler lehine Türkiye'de yerleşik kişilere muhatap ve yurt içinde açılacak uluslararası ihalelerle ilgili olarak Türkiye'de yerleşik kişiler lehine Türkiye'de yerleşik kişilere muhatap döviz üzerinden düzenleyecekleri teminatlar, garanti ve kefaletler.

10- Türkiye'de yerleşik kişilerin, İthalat ve İhracat Rejimleri'ne göre açacakları emtia kredileri.

11- (I-U sayılı Genelge ile değişik) Bankalar dışındaki Türkiye'de yerleşik kişilerin, Türkiye'de ve dışarıda yerleşik kişiler lehine, dışarıda yerleşik kişilere muhatap döviz ve Türk lirası üzerinden verecekleri teminat mektubu, garanti ve kefaletler.

12- Deniz Ticaret Filosunun geliştirilmesi ve gemi inşa tesislerinin teşviki hakkında 14.1.1982 tarih, 2581 sayılı Kanun ile bu Kanun'a ilişkin Karar ve Yönetmelikler kapsamında yurt dışından satın alınacak gemiler için temin edilen kredilerle ilgili olarak yabancı para üzerinden tesis edilecek gemi ipotekleri.

13- (I-T sayılı Genelge ile eklenmiştir.) Bankaların, hesap bakiyelerinde 10.000 ABD dolarlık limit üzerinde oluşacak depasmanın 30 gün içinde kapatılması koşuluyla Türkiye'de yerleşik kişilere yurt dışındaki harcamaları için kredi kartları karşılığında 10.000 ABD dolarlık limit içerisinde rotatif olarak kullanılabilecek krediler.

Döviz kredilerinin alınma ve verilmesinde lehte ve aleyhte doğacak kur farkları, ilgililere aittir. Ancak, Dış Krediler Kur Farkı Fonu'nun tesisine dair Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 31 sayılı Karar hükümleri saklıdır.

(I-T sayılı Genelge ile eklenmiştir.) Bankaların, ihracat ve ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı faaliyetlerin finansmanı için açacakları döviz kredilerinin vadelerinin uzatılmasına ilişkin talepler, 91-32/5 sayılı Tebliğin 22 nci maddesinde belirtilen mücbir sebepler ile haklı durumlar gözönünde bulundurulmak suretiyle Hazine Müsteşarlığı'nca (I-A/H sayılı Genelge ile değişik) incelenip sonuçlandırılır.

(I-A/H sayılı Genelge ile eklenmiştir.) Bankalar altın depo hesapları karşılığı altınlar ile satın aldıkları altınların fiziki teslimi suretiyle, 95-32/13 sayılı Tebliğ'e göre altın kredisi açabilirler.

Kredilerle ilgili uygulama usulleri Merkez Bankası'nca tesbit edilir.

Prefinansman Kredileri

Madde 31- Prefinansman kredileri, ihracatçı firmalarca, yurtdışındaki alıcıdan veya uluslararası finans kuruluşlarından sağlanarak ihracat ve döviz kazandırıcı işlemlerle ilgili mal ve hizmet alımının finansmanında kullanılan, anapara, faiz ve masrafları ihracat ve döviz kazandırıcı işlemlerden elde edilen dövizlerle ödenmesi gerekli kredilerdir.

(I-T sayılı Genelge ile değişik) Prefinansman kredilerinin vadesi bir yıl olmakla birlikte 91-32/5 sayılı Tebliğin 22. nci maddesinde belirtilen mücbir sebepler ile haklı durumlar gözönünde bulundurulmak suretiyle vadelerinin uzatılmasına ilişkin talepler Hazine Müsteşarlığı'nca (I-A/H sayılı Genelge ile değişik) incelenip sonuçlandırılır.

Prefinansman konusu döviz bankalar ve özel finans kurumları aracılığı ile havale şeklinde, yada ithalatçı, ihracatçı veya üçüncü şahıslarca her nevi çek veya efektif olarak yurda getirilebilir.

Prefinansman kredileri, amirin muvafakatı alınmak, fiili ihracattan önce ve bir defada yapılmak ve kullanım süresi içinde gerçekleştirilmek kaydıyla devredilebilir ve bu devir işlemi prefinansman kredisinin özelliğini değiştirmez.

Sözkonusu kredilere ilişkin işlemler Merkez Bankası'nca belirlenecek şekillerde yerine getirilir.

Döviz Hesapları ve Altın Depo Hesapları

Madde 32- (I-A/H sayılı Genelge ile değişik) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ve bu Karar'a ilişkin 91-32/5 sayılı Tebliğ'de belirtilen esaslara uygun olarak Merkez Bankası ve bankalarca Türkiye'de ve yurtdışında yerleşik kişiler adına döviz tevdiat hesapları açılabilir.

Bankalar, ayrıca Türkiye'de ve yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişiler adına 95-32/13 sayılı Tebliğ'de belirtilen esaslara uygun olarak altın depo hesapları açabilirler.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI NEZDİNDE KREDİ MEKTUPLU DÖVİZ TEVDİAT HESABI ADI ALTINDA DÖVİZ HESABI AÇILMASI (I-V sayılı Genelge ile değişik)

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabının Tanımı ve Hesap Türleri

Madde 33- (I-A/K sayılı Genelge ile değişik)

A)Tanımı:

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı, Merkez Bankası'nca geliştirilen sisteme göre işleyen, yurt dışında kendileriyle özel anlaşma yapılan Bankaların şubeleri ile Türkiye'de Merkez Bankası Şubelerinden para yatırma ve çekme imkanını, yurtiçi ve yurt dışındaki bankalar ile yurt dışındaki Posta İdareleri vasıtasıyla da sadece para yatırma imkanını sağlayan döviz hesabıdır.

B)Hesap Türleri:

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesapları "Tek" veya "Müşterek Hesap" olarak açtırılabilir.

"Tek Hesap" bir kişi adına açılan ve o kişi tarafından tasarruf edilebilen bir hesaptır.

"Müşterek Hesap" sadece karı ve koca adına "VE"/"VEYA"lı olarak açılabilir. "VE"li hesap karı ve kocanın birlikte, "VEYA"lı hesap karı veya kocanın ayrı ayrı, tasarruf yetkisine sahip oldukları hesaptır.

Kredi Mektubunun Tanımı ve Özellikleri

Madde 34- (4.6.1997 gün, 97/1 sayılı Genelge ile değişik) Kredi Mektubu, üzerinde yazılı olan miktara kadar dövizin, Türkiye'de veya yurt dışında ilgisine ödenebilmesini sağlayan bir nevi hesap cüzdanıdır.

- T.C. Merkez Bankası'nca, açılan hesaplar karşılığında, hesap sahibi adına "Kredi Mektubu" tanzim edilir.

- Bir şahıs adına düzenlenen Kredi Mektuplarının her biri ayrı ve bağımsız olarak işleme tabi tutulur.

- Kredi Mektupları herhangi bir şekilde teminat olarak kullanılamaz ve bunlardan doğan alacak üçüncü şahıslara devir veya temlik edilemez.

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı Açtırabilecek Kişiler

"Madde 35- (7.11.1996 tarih ve 22810 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan I-A/V sayılı Genelge ile değişik) Yurt dışında oturma veya çalışma izni ya da hakkı bulunan geçerli T.C. pasaportuna veya "4112 sayılı Kanunla Saklı Tutulan Hakların Kullanılmasına İlişkin Belge"ye sahip gerçek kişiler T.C. Merkez Bankası İdare Merkezi-Ankara nezdinde "Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı" açtırabilirler.

18 yaşından küçükler ile turistik, ticari veya sair amaçla yurt dışında seyahat edenler adına hesap açtılamaz.

Kesin dönüş yapmış vatandaşlarımız, yurt dışındaki özel veya resmi sosyal güvenlik kuruluşları tarafından kendilerine gönderilen limit üstü havaleler karşılığında hesap açtırabilirler.

Madde 36- (I-A/V sayılı Genelge ile değişik) T.C.Merkez Bankası İdare Merkezi-Ankara nezdinde Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı açtırmış bulunan kişiler dilerlerse, yurda kesin dönüş yaptıktan sonra da mevcut hesaplarını T.C.Merkez Bankası Genelgeleri çerçevesinde devam ettirebilirler.

Ancak, yurt dışında kamu kuruluşlarınca daimi olarak görevlendirilenlerin, kamu ve özel sektör kuruluşlarının yurt dışında kurulmuş büro ve temsilciliklerinde çalışanların hesapları yurda dönüşlerini takip eden vade sonunda kapatılır.

Yurda Kesin Dönüş Yapanların Durumu

Madde 36- (I-A/L sayılı Genelge ile değişik) T.C.Merkez Bankası İdare Merkezi-Ankara nezdinde Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı açtırmış bulunan kişiler dilerlerse, yurda kesin dönüş yaptıktan sonra da mevcut hesaplarını yürürlükteki mevzuat çerçevesinde devam ettirebilirler.

Ancak, yurt dışında kamu kuruluşlarınca daimi olarak görevlendirilenlerin, kamu ve özel sektör kuruluşlarının yurt dışında kurulmuş büro ve temsilciliklerinde çalışanların hesapları yurda dönüşlerini takip eden vade sonunda kapatılır.

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı Açılabilen Yabancı Para Cinsleri ve Asgari Tutarları

Madde 37- (I-A/K sayılı Genelge ile değişik) Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı, cinsleri ve asgari tutarları aşağıda belirtilen dövizler karşılığında açılır. Söz konusu tutarların altında yatırılan dövizler için hesap açılmaz ve aynen ilgisine iade edilir. Mevcut hesapların bakiyesi kısmi çekimler sonunda, asgari limitin altına düştüğü takdirde, faizli hesaptan çıkarılarak faizsiz geçici bir hesaba alınır ve hesap sahibinin parasını çekmesini müteakip hesap kapatılır.

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı Açılabilen Yabancı Para Cinsleri ve Asgari Tutarları:

1.000 ABD Doları

2.000 Alman Markı

10.000 Fransız Fransı

2.000 Hollanda Florini

2.000 İsviçre Fransı

1.000 İngiliz Sterlini

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabında Valör

Madde 38- (I-A/K sayılı Genelge ile değişik) Türkiye'de Merkez Bankası Şubelerine, yurt dışında Merkez Bankası Muhabirlerine, Almanya'da Alman Posta İdaresine yatırılan paralar karşılığında açılan hesapların valörü paranın yatırıldığı gündür. Almanya dışındaki ülkelerin Posta İdareleri ile Merkez Bankası'nın muhabiri olmayan bankalar vasıtasıyla yapılan havaleler karşılığında açılan hesapların valörü ise, havalenin T.C.Merkez Bankası hesaplarına alacak kaydedildiği tarihtir.

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabının Vadesi ve Faiz Oranı

Madde 39- (4.6.1997 gün ve 97/1 sayılı Genelge ile değişik) Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı bir veya iki yıl vadeli olarak açılır. Hesabın vadesi, başlangıç tarihinden (valörden) bir veya iki yıl sonraki aynı ay ve günde biter.

B)Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesaplarına vade bitiminde;

a)Alman Markı karşılığında açılan hesaplar için,

1 yıl vadeli olanlara % 7

2 yıl vadeli olanlara % 9,5

b)Hollanda Florini ve Fransız Frangı karşılığında açılan hesaplar için,

1 yıl vadeli olanlara % 6

2 yıl vadeli olanlara % 9

c)İsviçre Frangı karşılığında açılan hesaplar için,

1 yıl vadeli olanlara % 3,5

2 yıl vadeli olanlara % 5,5

d)ABD Doları karşılığında açılan hesaplar için,

1 yıl vadeli olanlara % 5

2 yıl vadeli olanlara % 7

e)İngiliz Sterlini karşılığında açılan hesaplar için,

1 yıl vadeli olanlara % 7

2 yıl vadeli olanlara % 9

oranında faiz tahakkuk ettirilir.

Tahakkuk eden faiz tutarı, ait olduğu hesaba eklenir ve hesap sahibine bir yazı ile bildirilir.

C)Bu hesaplardan, vade bitiminden önce de para çekilebilir.

Bu durumda;

a)Vade bitiminden önce çekilen tutara kaldığı süre için %2 oranında faiz verilir. Hesap sahibince talep edilmeyen çekim faizi faizsiz hesapta bekletilir ve ait olduğu anaparanın ilk vade yenilemesinde tahakkuk edecek vade faizi ile birlikte hesaba ilave edilir.

b)Kısmi çekim sonucu, bakiyesi 37 nci maddede belirtilen asgari limitlerin altına düşmeyen hesapların vadesi bozulmaz ve kalan meblağa, ait olduğu vadeye göre faiz tahakkuk ettirilir. Bakiyesi asgari limitin altına düşen hesaplar ise, çekim tarihi itibarıyla % 2 oranında faiz tahakkuk ettirilmek suretiyle faizsiz geçici hesaba alınır.

Yeni açılan hesaplar ile vadeleri sonunda yenilenen hesaplardan vade başlangıç tarihlerinden itibaren bir ay içinde çekilen paralara faiz tahakkuk ettirilmez.

D)Vade bitiminde, hesap sahibinin aksine bir talimatı olmadıkça, hesap, hesaba tahakkuk eden faizle birlikte, aynı vade ile, yenilenme tarihindeki faiz oranı uygulanmak suretiyle uzatılır. Vade bitim tarihinden önce veya vade bitim tarihini takip eden bir ay içinde yapılan vade değişikliği talepleri, vade bitim tarihi itibarıyla, bu tarihten sonra yapılan vade değişikliği talepleri ise, başvurunun Bankamıza geliş tarihi itibarıyla yerine getirilir.

E)Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesaplarına tahakkuk ettirilecek faizlerden, vergi, fon ve benzeri kesintiler yapılır.

Hesap Sahibinin Ölümü Halinde Faiz ve Ödeme

Madde 40- (I-A/K sayılı Genelge ile değişik) Hesaptaki meblağa, genelge hükümleri uyarınca varisler veya vekillerine ödemenin yapıldığı tarihe kadar faiz verilir.

Kredi Mektubunun Kaybedilmesi Halinde Yapılacak İşlemler

Madde 41- (I-A/K sayılı Genelge ile değişik) Kredi Mektuplarının kaybedilmesi halinde, hesap sahibinin, pasaportuyla (kaybedilmişse nüfus hüviyet cüzdanı ile) şahsen veya pasaportunun 1, 2 ve 3 üncü sayfalarının (kaybedilmişse nüfus hüviyet cüzdanının ön ve arka yüzünün) fotokopilerine ekleyeceği bir yazı ile derhal T.C.Merkez Bankası İdare Merkezi/Ankara adresine başvuruda bulunması şarttır. Ayrıca, Kredi Mektuplarının pasaportla birlikte kaybedilmesi veya çalınması halinde gerekli önlemlerin süratle alınabilmesi için durumun telefon, teleks, faks vb. iletişim araçları ile de derhal Bankamıza duyurulması, en kısa sürede de yukarıda belirtildiği şekilde yazılı başvuruda bulunulması gerekmektedir. 15 gün içerisinde yazılı başvurunun T.C. Merkez Bankası'na ulaşmaması halinde, başlatılan kayıp işlemi durdurulur.

Kredi Mektubunun çalınması, kaybedilmesi ve bu durumun geç bildirilmesinden veya herhangi bir suretle üçüncü şahıslara verilmesi ile T.C.Merkez Bankası'nın kusuru dışında doğabilecek zararlardan T.C.Merkez Bankası sorumlu tutulamaz.

Kayıp işlemi yapılan her Kredi Mektubu için hesap sahibi veya ilgisinden 50 Alman Markı veya eşiti diğer cins döviz nakden veya kaybedilen Kredi Mektubu tutarından düşülerek tahsil edilir.

Kredi Mektuplarından Yapılacak Kullanımlar

Madde 42- (4.6.1997 gün ve 97/1 sayılı Genelge ile değişik) Kredi Mektubundan şahsen yapılacak kullanımlarda Kredi Mektubu aslı ile pasaportun ibrazı şarttır.

33. maddenin (A) fıkrasında belirtilen Bankalardan birine bizzat başvurma imkanı bulunmayan hesap sahiplerinin havale taleplerinin yerine getirilebilmesi için, T.C. Merkez Bankası'na iadeli-taahhütlü olarak bir yazı ile müracaatları gerekir.

Bu yazıda:

- Yurt içi veya yurt dışında, havalenin yapılması istenilen Bankanın adı ile bu bankada kendi adlarına açılmış hesap numarasının birlikte açıkça bildirilmesi,

- Kredi Mektubu aslı ile pasaportun 1., 2. ve 3 üncü sayfalarının fotokopilerinin de bu yazı ekinde Bankamıza gönderilmesi, gereklidir.

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabından hesap sahibinin üçüncü şahsa ödeme yapılmasını istemesi halinde; hesap sahibinin, yurt dışında Konsolosluklara, yurt içinde Noterlere, Kredi Mektubu üzerinde yazılı pasaportu ve Kredi Mektuplarının asıllarıyla müracaat etmek suretiyle adresinin de bulunduğu bir vekaletname düzenlenmesi gerekir.

Üçüncü şahsa bu vekaletname ve Kredi Mektubu asıllarını ibraz etmesi koşuluyla, ödeme yapılabilir.

T.C. Merkez Bankası, özel anlaşması bulunan Bankalar aracılığıyla hesaplardan bir defada yapılabilecek nakit ödemelere limit koyabilir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası vekile ödenebilecek miktarı sınırlayabilir.

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabından para çekme veya havale işlemleri sonucu doğacak masraflar (çeklerden muhabirlerce alınan masraf ve komisyonlar hariç) T.C.Merkez Bankasınca karşılanır.

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesaplarına İlişkin Diğer Hükümler

Madde 43- (I-A/C sayılı Genelge ile değişik) Adres ve pasaport değişikliklerinin mutlaka ve en kısa sürede T.C.Merkez Bankası'na yazılı olarak bildirilmesi gerekmektedir. Adres değişikliğinin bildirilmemesi halinde, mevcut adrese yapılacak bildirimler geçerli sayılır.

Kredi Mektupları ve hesaplarla ilgili tereddütlerde, T.C.Merkez Bankası kayıtları ve belgeleri geçerlidir.

Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesapları ile ilgili uygulamalardan doğacak her türlü ihtilafta Türk Hukuku ve Türkiye Cumhuriyeti Ankara Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.

Hesap sahiplerinin şahsıyla ilgili olarak Türkiye Cumhuriyeti Mahkemeleri dışında alınmış bir karar veya ilam, Türk Mahkemeleri tarafından tenfizi sağlanmadıkça T.C.Merkez Bankası'nca işleme alınmaz.

Madde 44- (I-A/C sayılı Genelge ile değişik)Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabının açılışı ve işleyişi ile ilgili olarak gerekli tedbirleri alabilir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Nezdinde Süper Döviz Hesabı Adı Altında Bir Hesap Açılması

Madde 45- (I-A/E sayılı Genelge ile değişik)

A) SÜPER DÖVİZ HESABININ TANIMI

Yurt dışında oturma veya çalışma izni ya da hakkı bulunan geçerli T.C. pasaportuna veya "4112 sayılı Kanunla Saklı Tutulan Hakların Kullanılmasına İlişkin Belge"ye sahip gerçek kişiler tarafından T.C.Merkez Bankası İdare Merkezi,Ankara nezdinde belirli limitlerin üzerindeki meblağlarla belirlenmiş dövizler üzerinden, özel faiz oranları uygulanmak suretiyle açılan bir döviz hesabıdır.

Açılan bu hesaplar karşılığında, T.C.Merkez Bankası'nca hesap sahipleri adına "Süper Döviz Hesabı Cüzdanı" düzenlenir.

B) SÜPER DÖVİZ HESABINI AÇTIRABİLECEK KİŞİLER

Yurt dışında oturma veya çalışma izni ya da hakkı bulunan geçerli T.C. Pasaportuna veya "4112 sayılı Kanunla Saklı Tutulan Hakların Kullanılmasına İlişkin Belge" ye sahip gerçek kişiler TC.Merkez Bankası İdare Merkezi - Ankara nezdinde Süper Döviz Hesabı açtırabilirler.

18 yaşından küçükler ile turistik, ticari ve sair amaçla yurt dışına seyahat edenler adına hesap açılmaz.

Bu hesaplar "Tek" veya "Müsterek" hesap olarak açtırılabilir. "Tek Hesap" tek kişi adına açılan ve o kişi tarafından tasarruf edilebilen hesaptır.

"Müsterek Hesap" sadece karı ve koca adına "Ve" / "Veya"lı olarak açtırılabilir. Eşlerden birinin hesap açma özelliğine sahip olması yeterlidir. "Ve"li hesaplar karı-kocanın birlikte, "Veya"lı hesap, karı veya kocanın ayrı ayrı tasarruf yetkisine sahip oldukları hesaptır.

C) SÜPER DÖVİZ HESABI AÇILABİLEN YABANCI PARA CİNSLERİ VE ASGARİ TUTARLARI (2.8.1996 tarih ve 22715 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sayı:I-A/S ile değişik)

Süper Döviz Hesabı en az 15.000.-ABD Doları veya 30.000.-Alman Markı karşılığında açılır. T.C.Merkez Bankası'nca alım-satım konusu yapılan diğer bir konvertibl döviz gönderildiği, ya da ibraz edildiğinde, valöre esas olan gündeki cari kurlar üzerinden alım-satımı yapılarak ilgililerin talebine göre ABD Doları veya Alman Markı'na dönüştürülerek Süper Döviz Hesabı açtırılabilir.

Asgari tutarların altında havale edilen paralar ilgilinin talebine göre, iade edilir veya Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı açtırılır.

D) YURDA KESİN DÖNÜŞ YAPANLARIN DURUMU

T.C.Merkez Bankası İdare Merkezi-Ankara nezdinde Süper Döviz Hesabı açtırmış bulunan kişiler dilerlerse, yurda kesin dönüş yaptıktan sonra da mevcut hesaplarını yürürlükteki T.C.Merkez Bankası Genelgesi çerçevesinde devam ettirebilirler.

Kesin dönüş yapmış vatandaşlarımız, yurt dışındaki özel veya resmi sosyal güvenlik kuruluşları tarafından kendilerine gönderilen limit üstü havaleler karşılığında hesap açtırabilirler.

E) SÜPER DÖVİZ HESABINA PARA GÖNDERMEDE ARACILIK YAPABİLECEK KURULUŞLAR

T.C.Merkez Bankası nezdinde açılacak Süper Döviz Hesabına; T.C.Merkez Bankası'nın, ticari bankalar ve özel finans kurumlarının Türkiye'deki şubeleri, yurt dışındaki şube ve muhabetleri, Türk ve yabancı posta idareleri kanalı ile para gönderilebilir.

F) SÜPER DÖVİZ HESABINDA VALÖR

(I-A/K sayılı Genelge ile değişik) Türkiye'de, T.C.Merkez Bankası şubelerine, yurt dışında, T.C.Merkez Bankası muhabetlerine, Almanya'da Alman Posta İdaresine yatırılan paralar karşılığında açılan hesapların valörü (vade başlangıç tarihi) paranın yatırıldığı gündür. T.C.Merkez Bankası'nın muhabeti olmayan bankalar ve Almanya dışındaki ülkelerin posta idareleri vasıtasıyla yapılan havaleler karşılığında açılan hesapların valörü ise, havalenin T.C. Merkez Bankası hesaplarına alacak kaydedildiği tarihtir.

G) SÜPER DÖVİZ HESABININ VADESİ:(4.6.1997 gün ve 97/1 sayılı Genelge ile değişik)

Süper Döviz Hesabı iki veya üç yıl vadeli olarak açılır. Hesabın vadesi, başlangıç tarihinden (valörden) iki veya üç yıl sonraki aynı ay ve günde biter.

Tahakkuk eden faiz tutarı, ait olduğu anaparanın vadesi ve valörü ile hesaba kaydolunur ve hesap sahibine bir yazı ile bildirilir.

Bu hesaplardan, vade bitiminden önce de para çekilebilir.

Bu durumda;

a) Vade bitiminden önce çekilen tutara hesapta kaldığı süre için % 2 oranında faiz verilir.

Herhangi bir nedenle ödenemeyen çekim faizi, faizsiz hesapta bekletilir ve ait olduğu anaparanın ilk vade yenilemesinde tahakkuk edecek vade faizi ile birlikte hesaba ilave edilir.

b) Kısmi çekim sonucu, bakiyesi (C) fıkrasında belirtilen asgari limitlerin altına düşmeyen hesapların vadesi bozulmaz.

c) Kısmi çekimden sonra kalan kısım, hesap açmada aranan asgari meblağın altında kalıyorsa, hesapta mevcut tüm meblağa % 2 oranında faiz tahakkuk ettirilerek hesap kapatılır ve ilgilinin talebine göre Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabına dönüştürülebilir.

d) Yeni açılan hesaplar ile vadeleri sonunda yenilenen hesaplardan vade başlangıç tarihlerinden itibaren bir ay içinde çekilen paralara faiz tahakkuk ettirilmez.

e) Vade bitim tarihinde çekilmeyen hesapların vadesi yürürlükteki faiz oranı ile kendiliğinden uzar.

H) SÜPER DÖVİZ HESABININ FAİZ ORANI

Süper Döviz Hesaplarına vade bitiminde;

- a) Alman Markı karşılığında açılan hesaplar için,
2 yıl vadeli olanlara %10
3 yıl vadeli olanlara %11
b) ABD Doları i karşılığında açılan hesaplar için,
2 yıl vadeli olanlara %7,5
3 yıl vadeli olanlara %8

oranlarında faiz tahakkuk ettirilir. Tahakkuk ettirilecek faizlerden, vergi, fon ve benzeri yasal kesintiler yapılır.

I) HESAP SAHİBİNİN ÖLÜMÜ HALİNDE YAPILACAK İŞLEMLER (I-A/K sayılı Genelge ile değişik)

Hesaptaki meblağa; varisler veya vekillerinin ödemenin yapıldığı tarihe kadar Genelge hükümleri uyarınca faiz verilir. Ödeme için, Mirasçılar veya vekillerinin hep birlikte T.C.Merkez Bankası'na başvurmaları gerekmektedir.

J) SÜPER DÖVİZ HESABININ KAPATILMASI VE ÖDEMENİN YAPILMASI

Ödemeler T.C.Merkez Bankası İdare Merkezi veya şubelerince efektif, çek düzenlenmesi veya havale yoluyla yapılır.

Ödemeler sırasında, Süper Döviz Hesabı Cüzdanı ve pasaportun ibrazı şarttır.

Bankamıza bizzat başvurma imkanı bulunmayan hesap sahiplerinin havale taleplerinin yerine getirilebilmesi için T.C.Merkez Bankası'na iadeli taahhütlü olarak gönderilecek bir yazı ile müracaatları gerekir.

Bu yazıda; yurt içi veya yurt dışında havalenin yapılması istenen bankanın adı ile bu bankada adlarına açılmış hesabın numarasının açıkça belirtilmesi ve yazı ekinde Süper Döviz Hesabı Cüzdanının aslı ile pasaportunun 1. 2. 3. ve 4. sayfalarının fotokopisinin gönderilmesi gereklidir.

Süper Döviz Hesabından hesap sahibinin, kendi adına üçüncü şahsa ödeme yapılmasını istemesi halinde;

Hesap sahibinin yurt dışında Konsolosluklara, yurt içinde Noterlere, Süper Döviz Hesabı Cüzdanı üzerinde yazılı pasaportu ve hesap cüzdanının asıllarıyla müracaat ederek, adresinin de bulunduğu bir vekaletname düzenletmesi gerekir. Üçüncü şahsa, bu vekaletname ve hesap cüzdanı asıllarını ibraz etmesi koşuluyla ödeme yapılabilir.

Süper Döviz Hesabından para çekme veya havale işlemleri sonucu doğacak masraflar, (çeklerden muhabirlerce alınan masraf ve komisyonlar hariç) T.C.Merkez Bankası'nca karşılanır.

K) SÜPER DÖVİZ HESABINA İLİŞKİN DİĞER HÜKÜMLER (4.6.1997gün ve 97/1sayılı Genelge ile değişik)

- Süper Döviz Hesabı Cüzdanı kaybedildiği veya çalındığı takdirde, bu husus en kısa süre içinde yazılı olarak T.C.Merkez Bankası'na bildirilmelidir. Geç bildirimler sonucu yapılacak yanlış ödemelerden Bankamız sorumlu tutulamaz.
- Adres ve pasaport değişikliklerinin mutlaka ve en kısa sürede T.C.Merkez Bankası'na yazılı olarak bildirilmesi gerekmektedir. Adres değişikliğinin bildirilmemesi halinde, mevcut adrese yapılacak bildirimler geçerli sayılır.
- Süper Döviz Hesaplarıyla ilgili tereddütlerde, T.C.Merkez Bankası kayıtları ve belgeleri geçerlidir.
- Süper Döviz Hesaplarıyla ilgili uygulamalardan doğacak her türlü ihtilafta Türk Hukuku ve Türkiye Cumhuriyeti Ankara Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.
- Hesap sahiplerinin şahsıyla ilgili olarak Türkiye Cumhuriyeti Mahkemeleri dışında alınmış bir karar veya ilam, Türk Mahkemeleri tarafından tenfizi sağlanmadıkça T.C.Merkez Bankası'nca işleme alınmaz.
- T.C.Merkez Bankası, Süper Döviz Hesabının açılışı ve işleyişi ile ilgili olarak gerekli tedbirleri alabilir.
- T.C. Merkez Bankası hesaplardan bir defada yapılacak nakit ödeme miktarına limit koyabilir.
- T.C. Merkez Bankası vekile ödenebilecek miktarı sınırlayabilir.

USUL VE MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Döviz Alım ve Satım Belgeleri

Madde 46-(I-A/H sayılı Genelge ile değişik) Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve kıymetli maden aracı kuruluşları tüm efektif ve döviz alım-satımlarında düzenleyecekleri döviz alım ve satım belgelerini ihtiyaçları dahilinde Genelge ekindeki örneklere uygun olarak kendileri bastıracaklardır. Döviz alış ve satışları sırasında ekteki örneklerdeki bilgileri içermek kaydıyla belge üreten elektronik makinaların da kullanılması veya bilgisayar kullanılmak suretiyle düzenlenmesi mümkündür.

(14.8.1997 tarih, 97/2 sayılı Genelgeyle değişik) Bu Genelge kapsamında yapılan işlemlerde 97/9523 sayılı Karar eki Kararın Aklanmasının Önlenmesine Dair 4208 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikteki esas ve usullere göre bu Yönetmelikte belirlenen limitleri aşan tutarlar için kimlik tespiti, bunların muhafazası ve ilgili mercilere bildirim yükümlülüklerine uyulması zorunludur.

Döviz Alım Belgeleri

Genel olarak bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve kıymetli maden aracı kuruluşları döviz alım belgesini iki nüsha olarak düzenlemek zorundadırlar. İhracat işlemlerine ilişkin olarak düzenlenecek döviz alım belgeleri üç nüsha olarak düzenlenecektir. Döviz alım belgelerinin ikinci nüshaları banka veya özel finans kurumunda kalacak, üzerine "bu nüsha üzerinden işlem yapılmaz" şerhi konulacaktır. İhracat işlemlerine ilişkin düzenlenen döviz alım belgelerinin üçüncü nüshaları İhracatı Teşvik Kararına istinaden yürütülen taahhüt kapamalarında kullanılacaktır.

Bankalarca, 95-32/13 sayılı Tebliğ'de belirtilen esaslara uygun olarak açılan altın depo hesaplarından Türk Lirası karşılığında yapılacak altın alımlarında Döviz Alım Belgeleri üzerinde gerekli değişiklikler yapılarak, bu belgeler kullanılacaktır.

Döviz alım belgesi aşağıdaki bilgileri içerecektir.

Seri No, Sıra No, İstatistik No(lar), Banka Şube Kodu, Döviz satan Kişinin/Kuruluşun; Unvanı, Adı, Soyadı, Uyuşu, Satın Alınan Dövizin/Efektifin: Geldiği Ülke Geliş Nedeni, Cinsi, Uygulanan Kur, Tutarı, Türk lirası Karşılık(ları), USD Karşılık(ları), (1) Türk lirası.....ihracatın şekli, Teslim şekli, Gümrük Çıkış Beyannamelerinin; Tarihi, Numarası, Çıkış kapısı, Yurda getirilen dövizin ödeme şekli, (2) Kesintiler (Komisyon-posta-pul-gider v.s.) (Türk lirası, kalan net Türk lirası (1-2), Açıklama Bölümü, Tarih, Banka Adı, Kaşe, İmza.

Döviz Satım Belgeleri

Bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve kıymetli maden aracı kuruluşları döviz satışları sırasında döviz satım belgelerini iki nüsha olarak düzenlemek zorundadırlar.

Döviz satım belgesi aşağıdaki bilgileri içerecektir

Seri No, Sıra No, İstatistik No(lar), Banka Şube Kodu, Döviz Satın Alan Kişi/Kuruluşun, Ünvanı/Adı Soyadı, Adresi, Uyuşu, Döviz Satışının Dayanağı, Satılan Dövizin;/Efektifin, Cinsi, Tutarı, Kuru, Türk lirası Karşılık(ları), USD Karşılık(ları), Toplam Türk lirası Yukarıda dökümü yazılı döviz/dövizler, efektif/efektifler satılmıştır. Tarih, Banka Adı, Kaşe, İmza.

Döviz alım ve döviz satım belgelerinin kağıdının rengi ve boyutları hususunda bir kısıtlama mevcut olmayıp, arzuya göre istenen herhangi bir renkte ve boyutta bastırılabilir. Gerek döviz alım ve gerekse döviz satım belgelerinde banka, özel finans kurumu, yetkili müessese, PTT ve kıymetli maden aracı kuruluşu adı ve amblemlerinin bulunmasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Bankalar ve özel finans kurumları belge üretebilen otomatik makinalar vasıtasıyla ihracat dışındaki işlemler için düzenleyecekleri döviz alım belgelerine ihracat dövizlerine ilişkin bilgileri yazmayabilirler. Gerek otomatik makinalarda üretilen belgelere, gerekse basılı belgelere basımından sonra düzenlenmeleri sırasında veya daha sonra daktilo veya elle ön veya arka yüzlerine, gerekli görülecek istatistiki amaçlı işaretleri koyabilirler. Ayrıca bankaların belgelerin kötüye kullanımını önlemek için gerekli önlemleri de almaları gerekmektedir.

96/8443 sayılı Karar eki Bankaların Müşterilerinin Kimliklerini Tespit Yükümlülüğü Hakkında Yönetmelik'teki esas ve usullere göre bu Yönetmelikte belirlenen tutarı aşan döviz alım ve satımlarında döviz satan ve alanların kimliklerinin tespit edilmesi zorunludur.

Madde 47- (I-A/H sayılı Genelge ile değişik)Bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve kıymetli maden aracı kuruluşları döviz alış ve satışlarında düzenledikleri döviz alım ve satım belgelerinin birinci nüshalarını ilgiliye verecekler, ikinci nüshalarını kendi nezdlerinde beş yıl süreyle saklayacaklardır.

Belgelerin zayi edilmeleri halinde yeni bir belge tanzim edilmeyecek ancak belgelerdeki bilgiyi içeren bir yazı verilecektir.

Mahsup muamelelerinde döviz giriş ve çıkışlarına ait belgelerin sağlıklı olarak izlenebilmesi amacıyla hem döviz alım hem de döviz satım belgesi düzenlenmesi zorunludur. Döviz alım ve satım belgeleri işlem tarihindeki döviz alış kurları üzerinden düzenlenecektir.

Madde 48-İhracat işlemlerinde malların bedelinin Türk parası ile tevsiki halinde, Döviz Alım Belgelerinin üzerinde gerekli değişiklik yapılarak, bu belgeler kullanılacaktır.

Yurt dışına yapılacak Türk parası transferlerinde Genelge ekindeki örneğe uygun olarak iki nüsha "Türk Parası Transfer Belgesi" düzenlenecektir.

Bu belgelerin bastırılması ve kullanımında, Döviz Alım ve Satım Belgesine ilişkin esaslar uygulanacaktır.

KREDİ BİLDİRİM FORMU (I-A/P sayılı Genelge ile kaldırılmıştır)

(I-A/L sayılı Genelge ile değişik) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ve Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nın 91-32/5 sayılı Teblięi ile ilgili olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Şubelerinin iller itibariyle yetki bölgeleri aşığıda gösterilmiştir.

ADANA -Adana, Osmaniye (I-A/Y ile Osmaniye eklenmiştir.)

ANKARA -Ankara, Bartın, Çankırı, Karabük, Kastamonu, Kırıkkale, Yozgat, Zonguldak

ANTALYA -Antalya, Burdur, Isparta

BURSA -Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Yalova

DENİZLİ -Denizli, Afyon, Muęla

DİYARBAKIR -Diyarbakır, Batman, Bingöl, Mardin, Siirt, Şırnak

EDİRNE -Edirne, Kırklareli, Tekirdaę

ERZURUM -Erzurum, Ağrı, Ardahan, Bayburt, Erzincan, Iğdır, Kars

ESKİŞEHİR -Eskişehir, Bilecik, Kütahya

GAZİANTEP -Gaziantep, Adıyaman, Kahramanmaraş, Kilis, Şanlıurfa

İSKENDERUN -Hatay

İSTANBUL -İstanbul

İZMİR -İzmir, Aydın, Manisa, Uşak

İZMİT -Kocaeli, Bolu, Sakarya

KAYSERİ -Kayseri, Aksaray, Kırşehir, Nevşehir, Nięde, Sivas

KONYA -Konya, Karaman

MALATYA -Malatya, Elazığ, Tunceli

MERSİN -İçel

SAMSUN -Samsun, Amasya, Çorum, Ordu, Sinop, Tokat

TRABZON -Trabzon, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Rize

VAN -Van, Bitlis, Hakkari, Muş

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Geçici Madde 1-Bankamız Şubeleri nezdinde dışarıda yerleşik kişilere ait bloke edilmiş Türk liraları Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ve Bu Karar'a ilişkin 91-32/5 Sayılı Teblięi hükümleri uyarınca ilgililerce serbestçe tasarruf edilir.

Geçici Madde 2-15.5.1989 tarihinden önce Ek: (1) de belirtilen yabancı para cinsleri dışındaki para cinsleri üzerinden açılmış olan hesaplar vadeleri sonuna kadar bu para cinsleri üzerinden devam eder: Vadeleri bitiminden sonra ise, vade faizleri dahil, faizsiz geçici bir hesaba alınarak talep halinde hesap sahiplerine ödenmek suretiyle kapatılır.

Geçici Madde 3-15.5.1989 tarihinden önce 18 yaşından küçükler adına açılan hesapların takibine, Ek: (1) de belirtilen para cinslerinden olmak koşuluyla, vadelerinden sonra da devam olunur.

Geçici Madde 4- (I-A/C sayılı Genelge ile değişik) Bu Genelgenin yayımı tarihinden önce, asgari hesap açma limitlerinin altında kalması nedeniyle, faizsiz geçici hesaba alınan ve hesap sahipleri tarafından çekilmemiş bulunan 37. maddede belirtilen limitlerin üstündeki dövizler, Genelge yayım tarihi vade başlangıç tarihi kabul edilmek suretiyle faizli hesaba alınır.

Geçici Madde 5- Alman Markı karşılığında açılan hesaplar için tespit edilen faiz oranları, 15 Şubat 1991 tarihinden sonra açılan veya vadeleri yenilenen hesaplara uygulanır.

Geçici Madde 6- (I-A/S sayılı Genelge ile eklenmiştir.) Bu genelgenin yayımı tarihinden önce açılan Süper Döviz Hesabı sahipleri de bu tarihten sonra sağlanacak haklardan aynen yararlanırlar.

YÜRÜRLÜK HÜKÜMLERİ

Madde 49-Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ile Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın 89- 32/1, 90-32/2 ve 90-32/3 Sayılı Tebliğlerine İlişkin 1-A'dan 1- L'ye kadar (1-L dahil) Merkez Bankası Genelgeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 50- Bu Genelgenin Döviz Pozisyon Yönetimi ve Bilgi Verme, Madde 7, A) Döviz Pozisyon Yönetimine İlişkin, Oranlar, 2- Kur Riski Oranı, Döviz Mevcutları ve Döviz Alacakları Bölümünde yer alan "Satın alınan çekler" ile Döviz Borçları Bölümünde yer alan "Ödenecek çekler" ve "Ödenecek havaleler" 1 Ağustos 1991 tarihinden itibaren bu Genelge hükümlerine tabidir.

Madde 51- Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın I-P Sayılı Genelgesinin Geçici Maddesi

Geçici Madde-Türkiye'deki bankalarca Türkiye'de faaliyet gösteren finansal kiralama şirketlerine açılan bir yıl vadeli döviz kredisine ilişkin uygulamaya, kiracıları yurtdışında taahhüt üstlenmiş ve finansal kiralamaya konu oluşturan malları sözkonusu yurtdışı taahhüt işlerinde kullananlar için 7 Mart 1991 tarihinden, ihracat veya yurtiçinde döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde bulunanlar için ise, 4 Eylül 1991 tarihinden itibaren başlanır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın I-A/B Sayılı Genelgesinin Geçici Maddesi

Geçici Madde-Bu Genelgenin 2'inci maddesi ile I-M sayılı Bankamız Genelgesinin 7/D maddesinde yapılan değişiklik gereğince yetkili müesseselere getirilen asgari bir milyon ABD dolarlık zorunlu döviz satış mükellefiyeti ilk üç ay için asgari beşyüzbin ABD doları olarak uygulanacaktır.